

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ
ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

ΕΚΘΕΣΗ

ΓΙΑ

ΤΟΝ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2023

ΚΑΙ

**ΤΟΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 1/1/2023 ΕΩΣ 31/12/2023**

ΑΘΗΝΑ 2025

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΡΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ**

Περιεχόμενα

της Έκθεσης της Επιτροπής
του Απολογισμού και του Γενικού Ισολογισμού του Κράτους
και Ελέγχου της Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του Κράτους
προς την Ολομέλεια της Βουλής

1. ΕΚΘΕΣΗ	3
Αθανάσιος Πετραλιάς , Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών	4
2. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	12
Θεόδωρος Καράογλου , Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»	12
Παρασκευάς (Πάρις) Κουκουλόπουλος , Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»	15
Νικόλαος Παππάς , Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»	17
Ευκλείδης Τσακαλώτος , Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ».....	19
Βασίλειος Βιλιάρδος , Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ – ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ».....	21
Ανδρέας Βορύλλας , Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”»	24
Αλέξανδρος Καζαμίας , Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ-ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ»	26

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΕΚΘΕΣΗ

Της Επιτροπής του απολογισμού και του γενικού ισολογισμού του Κράτους και ελέγχου της εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Κράτους στα σχέδια νόμων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών:

α) «Κύρωση του Απολογισμού του Κράτους οικονομικού έτους 2023»

β) «Κύρωση του Ισολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης, περιόδου αναφοράς 1/1/2023 έως 31/12/2023»

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Η Επιτροπή του απολογισμού και του γενικού ισολογισμού του Κράτους και ελέγχου της εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Κράτους συνήλθε στις 12 Νοεμβρίου 2025, σε δύο συνεδριάσεις, υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής, κ. Γεωργίου Κωτσού, με αντικείμενο την εξέταση των σχεδίων νόμων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών:

α) «Κύρωση του Απολογισμού του Κράτους οικονομικού έτους 2023»

β) «Κύρωση του Ισολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης, περιόδου αναφοράς 1/1/2023 έως 31/12/2023».

Στις συνεδριάσεις παρέστησαν ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανάσιος Πετραλιάς, καθώς και αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες.

Στην πρώτη συνεδρίαση προσήλθαν και εξέθεσαν τις απόψεις τους επί της έκθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου για το οικονομικό έτος 2023, σύμφωνα με το άρθρο 31Α του Κανονισμού της Βουλής, όπως ισχύει, η Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κυρία Σωτηρία Ντούνη, ο Σύμβουλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κ. Κωνσταντίνος Εφεντάκης και ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας Επιτρόπου «Απολογισμός και Ισολογισμός», κ. Ιωάννης Παπαδάκης.

Κατά τη διάρκεια της δεύτερης συνεδρίασης για τη συζήτηση των σχεδίων νόμων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, τον λόγο έλαβαν ο Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», κ. Θεόδωρος Καράογλου, ο Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», κ. Παρασκευάς (Πάρις) Κουκουλόπουλος, ο Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», κ. Νικόλαος Παππάς, ο Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», κ. Νικόλαος Καραθανασόπουλος, ο Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «Νέα Αριστερά», κ. Ευκλείδης Τσακαλώτος, ο Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ – ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», κ. Βασίλειος Βιλιάρδος, ο Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”», κ. Ανδρέας Βορούλλας και ο Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ – ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», κ. Αλέξανδρος Καζαμίας.

Ο Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ» εισηγήθηκε την ψήφιση των ανωτέρω σχεδίων νόμων, ο Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», ο Ειδικός Αγορητής της

Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», ο Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», ο Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ – ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ» και ο Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ» τα καταψήφισαν, ενώ ο Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ» και ο Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”» επιφυλάχθηκαν για την τελική τοποθέτησή τους κατά τη συζήτηση των σχεδίων νόμων στη Βουλή.

(Οι σχετικές εισηγήσεις παρατίθενται στο τέλος της Έκθεσης της Επιτροπής)

Ομιλία του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανασίου Πετραλιά

Ο παριστάμενος Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανάσιος Πετραλιάς, στη πρωτολογία του είπε τα εξής:

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών):

«Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε. Την τοποθέτησή μου θα την κάνω αύριο στην Ολομέλεια, σήμερα θα προσπαθήσω να απαντήσω στα θέματα, που θίχτηκαν από το Ελεγκτικό Συμβούλιο και από τους Εισηγητές μας.

Θα ξεκινήσω με κάποια από τα ευρήματα και τα θέματα, που έθεσε το Ελεγκτικό και στη συνέχεια και κάποια που έθεσαν εδώ οι Εισηγητές. Καταρχήν, κάποιες δυσλειτουργίες, που αναφέρθηκαν μεταξύ TAXIS και τι καταγράφεται στο αρχείο εσόδων του Γενικού Λογιστηρίου, αυτές είναι χρονικές της τάξης των δύο ημερών και προς το τέλος του έτους κάνουμε διορθωτικές εγγραφές, αλλά σε κάθε περίπτωση, τώρα, πλέον, συνεργάζονται πλήρως τα δύο συστήματα και στον νέο govERP θα συνεργάζονται πλήρως live time. Μια διαφορά 60 εκατ. ήταν οι τελευταίες εγγραφές - παίζει με τα λεπτά, τις ώρες τα γνωστά.

Τώρα, υπάρχει μια παρατήρηση, που την κάνει κάθε χρόνο, απλά για να ξεκαθαρίσουμε κάποια πράγματα. Μία γενική παρατήρηση, ο Προϋπολογισμός του κράτους και το τι μπαίνει σαν πρωτογενές πλεόνασμα - έλλειμμα είναι με κανόνες ESA σε τροποποιημένη ταμειακή βάση, που τα βεβαιώνει η Eurostat κ.λπ.. Ο υπολογισμός, που βλέπετε εδώ πέρα, είναι σε ταμειακή βάση, όχι τροποποιημένη. Τι εννοούμε; Για παράδειγμα, τα έσοδα ΦΠΑ, στο αποτέλεσμα της Eurostat μετράνε μέχρι και τον Φεβρουάριο του επόμενου έτους, εδώ είναι μέχρι το Δεκέμβριο τις εισπράξεις. Γι' αυτό βλέπετε διαφορές. Δεν έχει δηλαδή τα ESA adjustment, που λέμε, που βγαίνει μετά τα δεδουλευμένα. Έχει μόνο ταμειακά Ιανουάριο με Δεκέμβριο, απολογισμός τις εισπράξεις. Όλοι οι απολογισμοί κάθε χρονιάς είναι διαφορετικοί, γι' αυτό βλέπετε διαφορετικά νούμερα με τον Προϋπολογισμό. Και τώρα, που θα καταθέσουμε, το επόμενο έτος, δείχνουμε το αποτέλεσμα του 2024, του προ προηγούμενου. Γι' αυτό έχει διαφορετικά νούμερα. Το ένα είναι τροποποιημένη ταμειακή βάση με ESA adjustment, το άλλο είναι σκέτο ταμειακή, γι' αυτό δεν συγχέονται τα μεγέθη γενικά. Αυτά αποτελούν μέρος, θα το πω έτσι, αυτών, που καταγράφονται στο κατά ESA αποτέλεσμα.

Λένε πολλές φορές πλημμελής τήρηση καθολικότητας και ειλικρίνειας, κατά την κατάρτιση του Προϋπολογισμού. Αυτή είναι μια πάγια παρατήρηση, κάθε χρόνο την κάνει το Ελεγκτικό για δεκαετίες.

Αυτό τι λέει; Λέει ότι ξέρετε ότι ο ΟΔΑΠ, που είναι ο Οργανισμός Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων, έχει από τα μουσεία 50 εκατ. έσοδα τον χρόνο. Αυτά γιατί από την αρχή δεν προβλέπεται ότι θα τα εισπράξετε και θα τα ξοδέψετε; Δεν έχουν στείλει στο Γενικό Λογιστήριο προβλέψεις τα μουσεία γιατί αναπροσαρμόζουν τα εισιτήρια τους κάθε χρόνο. Αυτά συνήθως – ο ΟΔΑΠ και κάποιες άλλες κατηγορίες – είναι έσοδα που εγγράφονται εις ύψος. Εγγραφή εις ύψος σημαίνει ότι έρχονται κατά τη διάρκεια της χρονιάς και ξοδεύονται κατά τη διάρκεια της χρονιάς, ανάλογα με το πόσα θα έρθουν. Είναι δύο τρεις κατηγορίες τέτοιων εσόδων, είναι μικρά ποσά. Συγκεκριμένα είναι κάποιες δεκάδες εκατομμύρια που δεν εγγράφονται προβλέψεις και πιστώσεις στο Υπουργείο Πολιτισμού από την αρχή της χρονιάς γιατί εξαρτάται εάν θα εισπράξει τα έσοδα. Να σας πω πώς λειτουργεί το Γενικό Λογιστήριο. Σου γράφει, ας πούμε, κύριε Υπουργέ Πολιτισμού μπορείς να ξοδέψεις 60 εκατομμύρια, αλλά εάν δεν έρθουν τα έσοδα του ΟΔΑΠ θα έχεις έλλειμμα – το γνωρίζει ο κύριος Τσακαλώτος – οπότε, γι' αυτά που εξαρτάται η δαπάνη από το έσοδο που θα έρθει δεν μπορείς από την αρχή να πεις στο Υπουργείο πάρε τα λεφτά και θα δούμε εάν θα έρθουν. Όσα έρθουν τόσα ξοδεύεις, γι' αυτό γράφεται έτσι.

Για τα στρατιωτικά νοσοκομεία το είπαμε. Για πολλά χρόνια όντως καταγραφόταν στον προϋπολογισμό η μεταβίβαση που κάνει το κράτος προς αυτά που είναι η επιπλέον δαπάνη τους. Τώρα έχουν μπει ως Φορείς, θα γράφονται τα συνολικά έσοδα και συνολικά έξοδα και όχι μόνο η διαφορά της μεταβίβασης.

Δικαστικές δαπάνες. Χρόνια αναφέρεται σε όλες τις εκθέσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Εδώ έχουμε τη λειτουργία του αποθεματικού του κρατικού προϋπολογισμού, αυτό το 1 δισ., το γνωστό αποθεματικό που έχουμε, με το οποίο γίνεται το εξής. Βάσει του νόμου, κάθε χρονιά έχουμε στον προϋπολογισμό 1 δισ. από το αποθεματικό, το κλασικό του τακτικού προϋπολογισμού, του οποίου η κύρια χρήση είναι για δύο πράγματα. Για δικαστικές αποφάσεις και για φυσικές καταστροφές και σε κάποιες περιπτώσεις, είπε το Ελεγκτικό, ότι δεν είναι ορθή χρήση.

Τακτικό αποθεματικό. Λέμε ότι έχουμε το 1 δισ., το κλασικό τακτικό αποθεματικό που έχουμε κάθε χρόνο. Μάλιστα, νομίζω 1,2 δισ. είναι για την ακρίβεια, είναι το ειδικό και το τακτικό, δηλαδή είναι δύο αποθεματικά. Γιατί δεν προβλέπετε τις δικαστικές δαπάνες, είναι η παρατήρηση του Ελεγκτικού, από την αρχή της χρονιάς σαν δαπάνη του τάδε Υπουργείου ή του άλλου. Γιατί έχουμε το αποθεματικό, είναι η απάντηση. Εάν βάλουμε και 1 δισ. αποθεματικό και παραπάνω πιστώσεις σε κάθε Υπουργείο, θα έχεις παραπάνω έλλειμμα. Γι' αυτό έχεις το αποθεματικό, για να πληρώσεις τις δικαστικές δαπάνες που θα έρθουν. Η παρατήρηση είναι ότι αφού βλέπετε μια συστηματικότητα 100 εκατ., 200 εκατ., 300 εκατ., 400 εκατ. κάθε χρόνο γιατί δεν μειώνετε το τακτικό αποθεματικό και δεν τα βάζετε appropriation στα υπουργεία κατευθείαν. Δεν ξέρεις από ποιο Υπουργείο θα έρθει ποια δικαστική απόφαση, αυτά τα ξέρεις κατά τη διάρκεια της χρονιάς, οπότε και η θέση του Γενικού Λογιστηρίου, εγώ τώρα εκφράζω και τη θέση του προϋπολογισμού, πάντα δεν συμφωνούν σε όλα, είναι ότι αυτά καλύπτονται από το αποθεματικό, όπως προβλέπει ο νόμος, και έχουμε προβλέψει το 1 δισ. αποθεματικό γι' αυτόν τον λόγο, για τις δικαστικές αποφάσεις.

Για τη χρήση του αποθεματικού που είπε κάποια πράγματα, υπάρχουν αναλυτικά. Εάν διαβάσετε, κάνουμε πάρα πολύ προσεκτική χρήση, ότι κάποιες δαπάνες που καλύπτει το αποθεματικό θα μπορούσαν να προβλεφθούν. Ας πούμε, 8 εκατ. για το Υπουργείο Άμυνας για εξόφληση υποχρεώσεων που είχαν αναληφθεί το 2022, ήρθε η πληροφόρηση μέσα στο

έτος και έπρεπε να πληρωθούν, δεν είχαμε άλλη επιλογή. Πολλά ποσά είναι για εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων γιατί γίνεται προσπάθεια να μειώνουμε τα ληξιπρόθεσμα. Η άλλη μεγάλη χρήση του αποθεματικού του 2023 ήταν για τον Daniel, που δώσαμε στον ΕΛΓΑ όλα τα χρήματα για να γίνουν οι αποζημιώσεις κτλ. Τα έχει και εδώ στη αντίστοιχη σελίδα της Έκθεσης, θα τα δείτε. Η Βουλή ενημερώνεται μηνιαίως για τη χρήση του, είναι πολύ ξεκάθαρο.

Για τις προμήθειες οπλικών συστημάτων που λέει γιατί είχαμε 1,5 δισ. δαπάνη ενώ είχαν προβλεφθεί 2 δισ. Δημοσιονομικά, τα οπλικά συστήματα μετράνε με τη φυσική παραλαβή, όχι με τις προκαταβολές και τις πληρωμές. Δημοσιονομικά, δεν παίζουν ρόλο οι πληρωμές, αλλά η φυσική παραλαβή. Στο Υπουργείο Άμυνας ήταν κάτι εξοπλιστικά, λοιπόν, να συμβασιοποιηθούν και καταλαβαίνω ότι υπήρχε ετεροχρονισμός μερικών μηνών στις πληρωμές και αυτά τα 500 εκατ. πληρώθηκαν το επόμενο έτος αντί για το προηγούμενο, δηλαδή πληρώθηκαν το 2024. Εάν δείτε το 2024 είχαμε παραπάνω δαπάνη.

Τώρα για τους ειδικούς λογαριασμούς, το θέμα αυτό. Ο βασικός είναι 7,1 δις, ο λογαριασμός του νόμου. Είναι ο γνωστός λογαριασμός, είναι από το '75 ο λογαριασμός αυτός. «Επιδοτήσεις επιτοκίων του νόμου 128 του 75». Αυτή είναι η γνωστή υπόθεση που το 0,6% του υπολοίπου των δανείων, των επιχειρηματικών δανείων, μπαίνουν σε αυτόν τον λογαριασμό. Αυτός ο λογαριασμός εσόδων του δημοσίου παρακολουθείται από το Γενικό Λογιστήριο και καταγράφεται κανονικά, δίνει μόνο έσοδα, δεν κάνει δαπάνες, λογαριασμός εσόδων. Αν με ρωτάτε, το λέμε. Εμείς στο Γενικό Λογιστήριο κάνουμε πάρα πολύ μεγάλη προσπάθεια. Κατ' αρχήν αρνούμαστε άνοιγμα νέων ειδικών λογαριασμών, να ξέρετε. Μόνο αν είναι εξαιρετική περίπτωση π.χ. κάποιος ΕΛΚΕ πανεπιστημίου κ.λπ., και κάνουμε, τώρα γίνεται συστηματική δουλειά στον γονERP όλοι αυτοί, εκτός των ΕΛΚΕ που έχουνε θέματα, που πρέπει να κινούνται οι δαπάνες τους από τα πανεπιστήμια, να μπουν στο γονERP, κεντρικά στην κεντρική διαχείριση. Τους παρακολουθούμε, από την Τράπεζα της Ελλάδος είναι οι λογαριασμοί, δεν είναι κρυφοί, αλλά τους παρακολουθούμε εξωσυστημικά, με EXCEL πρέπει να είναι μέσα στο ηλεκτρονικό σύστημα, αυτό λέμε, δεν υπάρχει κανένας λόγος, αλλά είναι μέσα τα στοιχεία τους όλα και το λέει ότι είναι, όλα τα στοιχεία εσόδων και εξόδων αυτών των λογαριασμών καταγράφονται κανονικότερα και όπως είπα, άλλα 420 εκατομμύρια διαφορά είναι οι λογαριασμοί EUROCONTROL, ο 234379 και ο 234378, λογαριασμός τελών διαδρομής που αποδίδονται από το EUROCONTROL, που είναι τα έσοδα και τα έξοδα του EUROCONTROL και οι άλλοι είναι μικροί, με μικρά υπόλοιπα.

Τώρα το επόμενο θέμα που τέθηκε, Μητρώο Παγίων, το έχουμε συζητήσει και με τον κ. Βιλιάρδο πόσες φορές. Μεγάλη προσπάθεια. Αυτή τη στιγμή είναι ομάδα εργασίας, έχει μαζέψει αρκετά δεδομένα. Έχουμε πει την 01/01/2027 με την εισαγωγή του γονERP θα υπάρχει για πρώτη φορά Μητρώο Παγίων με τα δεδομένα που θα έχουμε. Δεν θα καλύπτει 100%. Προσπαθούμε να καλύψουμε τα μεγάλα assets του δημοσίου και όσο γίνεται μεγαλύτερη κάλυψη να εμφανιστεί για πρώτη φορά το ποσό μέσα.

Προκαταβολή ΔΕΗ. Αυτό είναι ένα σημαντικό θέμα το οποίο να σας εξηγήσω και λίγο πώς δουλεύει. Από την προηγούμενη κυβέρνηση κ.λπ., είχε θεσπιστεί το Κράτος να δίνει για όλους τους φορείς γενικής κυβέρνησης στην αρχή της χρονιάς προκαταβολή για τη ΔΕΗ για τις δαπάνες που θα κάνουν όλοι οι φορείς γενικής κυβέρνησης. Αυτό είχε γίνει πρωτίστως για δύο λόγους. Να μη δημιουργούν ληξιπρόθεσμα όλοι οι φορείς προς τη ΔΕΗ. Άρα δίνονται κάθε χρονιά περίπου 800 900 εκατομμύρια, είναι η συνολική δαπάνη ρεύματος όλου του δημοσίου, όλων, δήμων, όλα, 800 με 900 το χρόνο. Η συνολική δαπάνη ρεύματος όλης της

γενικής κυβέρνησης, των δήμων, όλο, τα πάντα. Αυτά λοιπόν τα χρήματα πως γίνεται: Κάθε χρόνο δίνεται η προκαταβολή προς τη ΔΕΗ, το ποσό που υπολογίζεται ότι θα ξοδέψουν. Βάσει του περασμένου έτους, το επόμενο, όλοι οι φορείς γενικής κυβέρνησης και κάθε τι που πληρώνουν οι φορείς, το γυρίζει πίσω η ΔΕΗ στο Κράτος, έτσι δουλεύει. Αμέσως, δηλαδή με το που το πληρώνουν οι φορείς στη ΔΕΗ, η ΔΕΗ το ξαναγυρίζει πίσω και μειώνει την προκαταβολή.

Τώρα, το ποσό που αναφέρεται για το '23. Εντάξει επειδή υπήρχε ένα μεγάλο άνοιγμα εκείνη τη στιγμή με την ενεργειακή κρίση τώρα έχει κλείσει. Να πω ότι νομίζω θα έρθει τώρα, που θα κλείσει, το '24 κλείνει, που επιστρέφει άλλα 340 τώρα.

Μετά από αυτό, μετά από την επιστροφή του θα γίνει τώρα, 300 κάτι εκατομμύρια. Την περιμένουμε αυτές τις μέρες που είναι του '24, έχει επιστρέψει περίπου 1 δις από τότε.

Μένει «ανοιχτή» η προκαταβολή μετά την επιστροφή που θα γίνει τώρα, κατά περίπου 800 εκατομμύρια. Τι όμως εννοούμε «ανοιχτή»; Αυτό είναι λογιστική τακτοποίηση. Τα έχει δώσει τα λεφτά. Αυτά τα 800 είναι χρήματα που δεν έχουν πληρώσει οι φορείς προς τη ΔΕΗ, τα χρωστάνε οι φορείς. Οπότε τα έχει προκαταβάλει το Κράτος, δεν τα έχει εισπράξει πίσω από τη ΔΕΗ, γιατί δεν της τα έχουν πληρώσει οι φορείς. Χρωστά ο τάδε δήμος ένα ποσό. Τώρα δηλαδή έχει κλείσει η σχέση ταμειακά. Απλά η ΔΕΗ σου δίνει πίσω ό,τι πληρώνει ο κάθε φορέας. Είναι περίπου συσσωρευμένα από το '20 ως το '24-'25 περίπου 800 εκατομμύρια που χρωστάνε οι φορείς ληξιπρόθεσμα στη ΔΕΗ, ΟΤΑ, νομικά πρόσωπα κλπ.

Όντως, πρέπει να γίνει λογιστική τακτοποίηση δεν έχει διαφορά δημοσιονομική. Αυτά είναι στο μητρώο δεσμεύσεων, δεν έχει διαφορά δημοσιονομική, αλλά πρέπει να γίνει μια λογιστική τακτοποίηση και σκεφτόμαστε τώρα μήπως χρειαστεί και Υπουργική Απόφαση ή Νομοθετική πρωτοβουλία ώστε να κλείσει λογιστικά αυτό το 800άρι, το οποίο το έχει πληρώσει το κράτος. Η ΔΕΗ δεν έχει να εισπράξει κάτι άλλο, το έχει πληρώσει το κράτος απλά οι φορείς έπρεπε να το πληρώσουν αντί για το κράτος, οπότε μετά, θα πρέπει οι φορείς να χρωστούν στο κράτος. Πρέπει λοιπόν, να γίνει τριγωνική ή λογιστική τακτοποίηση.

Για τον «ΗΡΑΚΛΗ», να ξέρουμε τι ακριβώς ισχύει. Καταρχήν, υπάρχει η Επιτροπή Παρακολούθησης του «ΗΡΑΚΛΗ» που συμμετέχει η Τράπεζα της Ελλάδος και ο ΟΔΔΗΧ και το Γενικό Λογιστήριο που είναι η Επιτροπή Παρακολούθησης με μηνιαία Report που καταγράφουν την πορεία υλοποίησης. Τα συνολικά δάνεια που έχουν δοθεί είναι 20,4 δις. εκ των οποίων το εναπομείναν υπόλοιπο είναι 16,2. Τα 4 και κάτι έχουν εξοφληθεί από όταν ξεκίνησε να δίνεται. Τα business plan περίπου αυτή τη στιγμή αποδίδουν γύρω στο 75 -80% μέσο όρο τα cash flow σε σχέση με τα αρχικά business plan. Έτσι είναι γενικά η απόδοση και κάποια έχουν πάνω από 100, κάποια λιγότερο. Το ερώτημα που έθεσε σωστά ο κ. Παππάς είναι κατά πόσο αυτά θα έπρεπε να μπουν στις προβλέψεις των λογιστικών καταστάσεων.

Καταρχήν, να εξηγήσω μην συγχέουμε το δημοσιονομικό κατά ESA και τις προβλέψεις λογιστικών. Δημοσιονομικά έχει αναγνωρίσει η Eurostat ότι με βάση τους κανόνες της όπως γνωρίζετε ότι δεν μετράνε στο δημόσιο χρέος είναι contingent liability. Τι σημαίνει αυτό; Δεν βάζεις από τώρα πρόβλεψη στο χρέος, αν και όταν καταπέσει το ποσό που θα καταπέσει, τότε θα γραφτεί. Ήταν απόφαση θυμάστε πρόπερσι πρόταση της Eurostat που είπε ότι δεν μετρά στο χρέος. Δεν μπαίνει πρόβλεψη κατά ESA αυτό σημαίνει. Αλλιώς θα είχαμε πρόβλεψη στο χρέος.

Λοιπόν άρα, στα επίσημα βιβλία της Eurostat κατά ESA δεν προβλέπεται να μπει πρόβλεψη.

Το ερώτημα που τίθεται; Κάνεις εκτίμηση; Ναι, βεβαίως γίνεται εκτίμηση του ρίσκου κτλ. αυτό που έθεσε το Ελεγκτικό κατά πόσο θα έπρεπε να ρεπορτάρουμε το υπόλοιπο δις και γι αυτό έχει και τα στοιχεία για το Ελεγκτικό δηλαδή, πόσο είναι η απόδοση περίπου 75-80% που γράφει μέσα και η Έκθεση. Ρεπορτάρουμε κατά πόσο θα έπρεπε να φτιαχτεί ένα μητρώο κινδύνου που να καταγράφεται κάτι πιο συστηματικά. Αυτό είναι υπό συζήτηση αλλά δεν μπορεί να μπει στα επίσημα βιβλία αυτή η πρόβλεψη γιατί, θα πάμε μόνοι μας να επιβαρύνουμε το χρέος, που μας λέει η Eurostat μην το επιβαρύνετε.

Ως προς την πιθανότητα κατάπτωσης τώρα θέλω να ξεκαθαρίσω για να είναι σαφές -και όπως πάντα business plan. Η εκτίμησή μας και αυτό που βλέπουμε είναι ότι υπάρχουν τρεις τέσσερις τιτλοποιήσεις που είναι πιο πίσω από τις άλλες. Υπάρχουν και άλλες που κάνουμε overperform. Σε κάθε περίπτωση η εικόνα που έχουμε τουλάχιστον από την ομάδα που την παρακολουθεί ότι την επόμενη δεκαετία δεν υπάρχει σημαντική τέτοια πιθανότητα, να το πω έτσι απλά. Λοιπόν, τώρα γιατί είναι εμπροσθοβαρείς οι πληρωμές και επίσης όπου υπάρχει αργοπορία είναι για τα collateral. Το liquidation, η ρευστοποίηση, το οποίο είχε παρουσιάσει μέσω covid, σε αυτές τις υλοποιήσεις που ήταν πριν τον covid, κάποια καθυστέρηση και τώρα προχωράει.

Τα 10,4 δις. στα δάνεια του ΟΣΕ, ήταν απόφαση του 2017 της COMMISSION γράφει μέσα το Ελεγκτικό και βασικά ήταν δάνεια που χρώσταγε ο ΟΣΕ στο κράτος. Ουσιαστικά ελαφρύνθηκε ο ΟΣΕ και αυτό είχε ζητηθεί από τις προηγούμενες κυβερνήσεις. Η απόφαση, εξετάστηκε το 2017 και υλοποιήθηκε το 2022 γιατί προφανώς αν ζηταγε κανείς από τον ΟΣΕ να πληρώσει 10 δις. Άρα, δεν επηρέασε άμεσα τον κρατικό προϋπολογισμό διαγράφηκε η απαίτηση δεν εισέπραξε το κράτος τις δόσεις αυτών των δανείων από τον ΟΣΕ όμως ο οποίος είναι φορέας Γενικής Κυβέρνησης. Άρα, θα ήταν ουδέτερο δημοσιονομικά, να ξέρουμε τι λέμε. Προφανώς, δεν μπορούσε ο ΟΣΕ να πληρώσει αυτά τα δάνεια και έτσι καλύφθηκε. Ευχαριστώ.».

Ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανάσιος Πετραλιάς, στη δευτερολογία του είπε τα εξής:

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών):

«Πρώτον, να απαντήσω ουσιαστικά σε αυτά τα θέματα, που τέθηκαν.

Στον κύριο Κουκουλόπουλο, ναι, το είχατε αναφέρει. Λοιπόν, τον Ιούνιο του 2021, υποβάλαμε ένα μεσοπρόθεσμο (ΠΔΣ) 21-24. Σε αυτό, όντως προβλεπόταν μεγαλύτερη ανάπτυξη για τα έτη 22-23-24 από αυτή, που ήρθε, αλλά γιατί συνέβη αυτό; Δεν μπορούσαμε τότε να προβλέψουμε πόσο γρήγορη θα είναι η ανάκαμψη από την πανδημία.

Προβλέπαμε, λοιπόν, το 2021, μέσα στο μεσοπρόθεσμο, ανάπτυξη 3,6 και τελικά ήρθε 8,7. Μετά είχαμε πρόβλεψη 3,6-6,2-4,1-4,4 και προβλέπαμε πιο σταδιακή ανάκαμψη και ότι θα μοιραστεί, να το πω έτσι, η ανάκαμψη στα επόμενα 4 έτη.

Τελικά, ήρθε από μείον 9,2 που ήταν το 2020 το 8,7 και το πήραμε κατευθείαν πίσω το 2021 σχεδόν πλήρη ανάκαμψη στο 90% και είχαμε τα 5,5, 2-1,2-1. Άρα, ήταν οι προβλέψεις της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Πολιτικής του τότε Υπουργείου, το οποίο ήταν σε τρομερή αβεβαιότητα, και δεν ήξερε κανείς πώς θα εξελιχθεί η πανδημία.

Είχαν υποθέσει σταδιακή ανάκαμψη στην τετραετία και ήρθε μέσα σε ένα χρόνο και άρα ήταν μεγαλύτερος ο ρυθμός ανάπτυξης στο πρώτο έτος και μικρότερος μετά. Αλλά, σαν επίπεδο, το ΑΕΠ έφτασε πάλι εκεί, που αν το αθροίσετε, ήταν αυτό που είχε προβλεφθεί.

Λοιπόν, όσον αφορά τον «Ηρακλή». Λοιπόν, τον Δεκέμβρη του 2023, το υπόλοιπο ήταν 16,6 δισ. Το Δεκέμβριο του 2024 ήταν 15,6. Σήμερα, είναι λίγο υψηλότερο 16,2 γιατί δόθηκαν επιπλέον τιτλοποιήσεις πέρυσι, άλλωστε το θυμάστε στη συζήτηση.

Γενικά, άμα δείτε υπάρχει μια μείωση, άλλωστε, τώρα έχουν τελειώσει και δεν έχουμε άλλες τιτλοποιήσεις να δοθούν.

Ναι, έχουν ολοκληρωθεί όλες οι τιτλοποιήσεις, που ήταν να εγκριθούν. 20,4 δισ και γενικά από τα 16,2 που έχουν απομείνει σήμερα, γενικά πέφτει αυτό το νούμερο με ρυθμό περίπου 1 δισ το χρόνο. Έτσι σαν αίσθηση 1 δισ. το χρόνο.

Τώρα, για να ακριβολογούμε γιατί ίσως δεν θέλω να εκληφθεί, όπως σωστά είπε ο κύριος Παππάς και όπως το ανέφερα σαν δέσμευση. Εντάξει κανείς δεν μπορεί να δεσμευτεί, γιατί δεν γνωρίζουμε τι θα κάνουν οι SERVICERS στα επόμενα δέκα χρόνια και σίγουρα δεν θα δεσμευτώ ούτε για τους SERVICERS ούτε για επόμενες κυβερνήσεις προφανώς.

Απλά, αυτό που θέλω είναι να το αναφέρω και να το καταθέσω. Φαίνεται ότι η βραχυπρόθεσμη πιθανότητα τουλάχιστον για να έχουμε κάποια κατάπτωση εγγύηση, είναι μικρή. Βέβαια, πιο μακροχρόνια μεγαλώνει. Δηλαδή, άμα δείτε πως πηγαίνει η προβολή, στην αρχή τα επόμενα έτη επειδή υπάρχουν «Liquidity ρευστότητας» και «Liquidity buffers» μέσα στην υλοποίησή, τα επόμενα έτη είναι μικρή και σταδιακά όσο περνάει ο χρόνος αν ρωτήσει κανείς σε 20 χρόνια, υπάρχει περίπτωση πιθανότητα κατάπτωσης κάποιου ποσού; Ναι, υπάρχει σε 15-20 χρόνια. Εντάξει, αλλά δεν μπορούμε. Στο βραχυπρόθεσμο διάστημα, τα επόμενα χρόνια φαίνεται μικρή αυτή η πιθανότητα.

Αλλά σίγουρα, επηρεάζεται και από το πώς θα πηγαίνει η οικονομία. Το κυρίαρχο είναι πώς θα πηγαίνει η οικονομία έτσι όσο έχει ο κόσμος να εξυπηρετεί δάνεια, να τα ρυθμίζει με τον εξωδικαστικό, να πηγαίνει καλύτερα η οικονομία και να έχουν και τα ακίνητα αξία, τόσο μειώνεται αυτή η πιθανότητα. Αυτή, είναι όλη η ουσία.

Τώρα, όσον αφορά τον κ. Τσακαλώτο. Ναι, είναι μεγάλη συζήτηση για τους βρεφονηπιακούς σταθμούς που αναφέρει. Να πούμε, ότι έχουν αυξησει πάρα πολύ τα κονδύλια. Να αναφέρω κάτι που είπε ο κ. Καζαμίας όσο είναι εδώ και το ανέφεραν και άλλοι εισηγητές και αγορητές. Συμφωνούμε, η πρότασή του είναι ότι ο απολογισμός είναι στη διακριτική ευχέρεια της Βουλής εντός ενός έτους από την κατάθεση να ψηφίζεται, αλλά και εμείς συμφωνούμε από την πλευράς μας ότι θα είναι πιο επίκαιρη η συζήτηση να γίνεται νωρίτερα μέσα στο έτος. Συμφωνούμε όλοι νομίζω και ο κ. Βιλιάρδος το ανέφερε, νομίζω θα το δούμε για τον επόμενο και εμείς από την πλευρά μας συμφωνούμε.

Να προχωρήσω στον κ. Τσακαλώτο. Είπε ότι για τους βρεφονηπιακούς σταθμούς που αναφέρει σαν πρόταση ναι, συμφωνούμε. Έχουμε αυξησει πάρα πολύ τα κονδύλια, σχεδόν διπλασιάσει τα τελευταία τρία χρόνια για «vouchers» για βρεφονηπιακούς και νέες επενδύσεις για βρεφονηπιακούς και μάλιστα, πρόσφατα νομίζω, σε μια ΚΥΑ αυξήσαμε πάλι τα εισοδηματικά όρια. Προσπαθούμε γενικά, όσες αιτήσεις γίνονται να καλύπτονται για τα «vouchers» των βρεφονηπιακών και οι θέσεις των βρεφονηπιακών υπάρχουν και είναι στις προτεραιότητές μας.

Για την ένταξη των μεταναστών δεν θα το αναλύσουμε, είναι μεγάλη συζήτηση. Η απάντηση γενικά της Κυβέρνησης, είναι ότι είμαστε υπέρ της νόμιμης μετανάστευσης και κατά της παράνομης. Ναι, χρειάζονται εργατικά χέρια σε τομείς, όπως στον αγροτικός τομέας, οι οικοδομές, αλλά νόμιμη μετανάστευση, μέσω του Υπουργείου Εργασίας, με τις διαδικασίες που υπάρχουν και σίγουρα σε κάποιους τομείς και υψηλών προσόντων, πληροφορικής και τα λοιπά. Αλλά, όντως η εικόνα που παρουσίασε το Ελεγκτικό Συνέδριο

που προέρχεται καταλαβαίνω από το Ageing Report της Eurostat, που βγαίνει κάθε χρόνο και όντως η κατάσταση με το δημογραφικό οι προβολές είναι πάρα- πάρα πολύ άσχημες και απαισιόδοξες και μας σοκάρουν όλους, νομίζω ότι συμφωνούμε όλοι. Παίρνουμε αυτά τα μέτρα και κανείς δεν λέει ότι αυτά που κάνουμε θα αντιστρέψουν την τάση, μπορεί λίγο να την επιβραδύνουν, να είναι στη θετική κατεύθυνση, αλλά ουσιαστικά αυτά τα μέτρα αναγνωρίζουν το πρόβλημα, δεν το λύνουν, θα έλεγα είναι ένα πρώτο βήμα να αναγνωριστεί το σοβαρό πρόβλημα.

Για τα 10 δις βεβαίωση που είπε ο κ. Βιλιάρδος, ναι, έχει ξεκαθαρίσει, ήταν από ένα φόρο κληρονομιάς έκανε λάθος δήλωση και βεβαιώθηκαν στην εφορία δεν εισπράχθηκαν.

Άρα, δεν επηρέασαν τα έσοδα, η εισπράξη μετράει. Μετά από 6 μήνες, ενημέρωνε η ΑΑΔΕ ότι έχετε κάνει λάθος βγάλτε την εγγραφή και το έκανε μέσα στο επόμενο έτος και αποβεβαιώθηκαν το επόμενο έτος. Αλλά γενικά, έχουν μπει τώρα και δικλείδες ασφαλείας και τα λοιπά έτσι ώστε όταν βλέπουν τεράστια ποσά, να μην επιτρέπεται η καταχώρηση.

Για την μεταρρύθμιση του Δημόσιου Λογιστικού Μητρώου Παγίων απλά να αναφέρω, είναι μεγάλη μεταρρύθμιση. Έχουν συσταθεί ομάδες εργασίας από όλα τα Υπουργεία, προκειμένου, να γίνει αρχικά η απογραφή της αναγνώρισης και αποτύπωσης περιουσιακών στοιχείων και συμμετέχουν, πάνω από 250 στελέχη στις ομάδες εργασίας και έχουνε γίνει δεκάδες συναντήσεις. Το Δεκέμβριο του 2025, που έχουμε ένα ορόσημο του Ταμείο Ανάκαμψης με την έκδοση του ενοποιημένου ισολογισμού που θα περιλαμβάνει τους μεγαλύτερους φορείς, 350 περίπου της Γενικής Κυβέρνησης μαζί με την κεντρική Διοίκηση θα έχουμε και την πρώτη εγγραφή αναγνώρισης των υφιστάμενων παγίων. Αυτή η άσκηση θα συνεχιστεί ώστε τον Ιανουάριο 2027, με τη λειτουργία του govERP να μεταφορτωθούν στο Μητρώο Παγίων επισήμως πλέον που θα έχει και ο απολογισμός όλα τα ακίνητα που έχουν αναγνωριστεί σύμφωνα με τα κριτήρια ελέγχου του λογιστικού πλαισίου. Αυτό είναι το χρονοδιάγραμμα μαζί και το διπλογραφικό. Ήδη εφαρμόζεται φέτος για πρώτη φορά ο Προϋπολογισμός, το βγάλαμε ουσιαστικά με το καινούργιο λογιστικό πλαίσιο, όλοι οι φορείς μας ρεπορτάρουν με τη νέα ταξινόμηση την οικονομική.

Επίσης, ήτανε μεγάλη άσκηση, είναι από πίσω στα αρχεία του Προϋπολογισμού, ώστε να μπορούμε να βγάλουμε και στοιχεία που χρειάζονται για τη δεδουλευμένη βάση ακριβώς. Γίνεται παράλληλα η μεταρρύθμιση και πιέστηκαν οι φορείς, κάποιιοι τα ρεπορτάρανε σωστά, κάποιιοι διορθώνουνε, αλλά για να γίνει με το σωστό τρόπο.

Κάτι για τους τόκους του EFSF, μετράνε ως Γενική Κυβέρνηση. Γιατί; Γιατί είχαν εγγυηθεί τότε αυτά τα δάνεια - με αγγλικό δίκαιο - με όλα τα περιουσιακά στοιχεία των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. Δεν ήταν μόνο με την εγγύηση των κρατικών. Δηλαδή, τα περιουσιακά στοιχεία, που έχουν όλοι οι φορείς, είχαν εγγυηθεί, τότε, για αυτά τα δάνεια. Και για αυτό γράφεται ως Γενικής Κυβέρνησης χρέος και όχι ως Κεντρικής.

Τώρα, για το χρέος στο δείκτη να το δούμε μετά, γιατί δεν έχουμε χρόνο. Υπάρχει το «Κεντρικής Διοίκησης», «Κεντρικής Κυβέρνησης», «Γενικής Κυβέρνησης». Να το δούμε τι εννοείτε. Να το δούμε. Δεν ξέρω σε ποια αναφορά. Να το δούμε.

Μητρώο παγίων. Εντάξει. Υπήρχε υπέρβαση 3 δις, περίπου, στα έσοδα το 2023, παρόλο που είχαμε και τον Daniel και λοιπά. Περίπου 2 δις ήταν απ' το Φόρο Νομικών και Φυσικών Προσώπων. Περισσότερο από το νομικών. Και 1 δις περίπου από τον ΦΠΑ. Να πούμε και πάλι ότι η ανάκαμψη ήταν πολύ πιο γρήγορη από ό,τι περιμέναμε. Είχαμε μεγάλη αύξηση κατ' αρχήν στα τουριστικά έσοδα. Να θυμίσω ακόμα, το 2022, ήμασταν πολύ πιο κάτω στα τουριστικά έσοδα. Αυξήθηκαν από τα 17,7 δις, το 2022, στα 20,6, το 2023. Αύξηση

16,5%. Αυτό έπαιξε μεγάλο ρόλο στα έσοδα και των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών. Αυξήθηκαν οι αμοιβές εργασίας 5,4% και η πραγματική κατανάλωση πάνω από τις προβλέψεις. Όλα αυτά έπαιξαν ρόλο στις αποκλίσεις, που εμφανίζονται στον Προϋπολογισμό, γιατί ο πληθωρισμός ήταν περίπου κοντά σε αυτό, που προϋπολογιζόταν.

Θα κλείσω εδώ. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ. Θα συνεχίσουμε αύριο. Να είστε καλά.».

(Η ομιλία του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών προκύπτει από τα πρακτικά της δεύτερης συνεδρίασης της Επιτροπής του απολογισμού και του γενικού ισολογισμού του Κράτους και ελέγχου της εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Κράτους στις 12.11.2025)

Στη συνέχεια, η Επιτροπή του Απολογισμού και του Γενικού Ισολογισμού του Κράτους και Ελέγχου της Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του Κράτους, αφού έλαβε υπόψη τις αγορεύσεις του Εισηγητή της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», κ. Θεοδώρου Καράογλου, του Εισηγητή της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», κ. Παρασκευά (Πάρι) Κουκουλόπουλου, του Ειδικού Αγορητή της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», κ. Νικόλαου Παππά, του Ειδικού Αγορητή της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ», κ. Ευκλείδη Τσακλώτου, κ. του Ειδικού Αγορητή της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», κ. Βασίλειος Βιλιάρδος, του Ειδικού Αγορητή της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”», κ. Ανδρέας Βορούλλας και του Ειδικού Αγορητή της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ – ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», κ. Αλέξανδρος Καζαμίας, αποδέχθηκε, κατά πλειοψηφία, τα ανωτέρω σχέδια νόμων, κατ' αρχήν, κατ' άρθρο και στο σύνολό τους και προτείνει την επιψήφισή τους από την Ολομέλεια της Βουλής.

Αθήνα, 12 Νοεμβρίου 2025

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΤΣΟΣ

(Ακολουθούν οι εισηγήσεις: του Εισηγητή της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», κ. Θεόδωρου Καράογλου, του Εισηγητή της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ», κ. Παρασκευά (Πάρι) Κουκουλόπουλου, του Ειδικού Αγορητή της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ», κ. Νικόλαου Παππά, του Ειδικού Αγορητή της Κ.Ο. «Νέα Αριστερά», κ. Ευκλείδη Τσακαλώτου, του Ειδικού Αγορητή της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ», κ. Βασιλείου Βιλιάρδου, του Ειδικού Αγορητή της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”», κ. Ανδρέα Βορούλλα και του Ειδικού Αγορητή της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΖΩΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ», κ. Αλέξανδρου Καζαμιά, οι οποίες προκύπτουν από τα πρακτικά της δεύτερης συνεδρίασης της Επιτροπής του Απολογισμού και του Γενικού Ισολογισμού του Κράτους και Ελέγχου της Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του Κράτους στις 12.11.2025).

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

- α) Για τον Απολογισμό του Κράτους οικονομικού έτους 2023
- β) Για τον Ισολογισμό και των Λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης, Περιόδου Αναφοράς 1/1/2023 έως 31/12/2023

Θεόδωρος Καράογλου, Εισηγητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ» Βουλευτής Β' Θεσσαλονίκης

«Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υφυπουργέ Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η σημερινή συνεδρίαση της Επιτροπής έχει, ως αντικείμενο, τον Απολογισμό και τον Ισολογισμό του Κράτους, για το Οικονομικό έτος 2023. Όμως, στην πραγματικότητα, αφορά κάτι ευρύτερο, όπως είναι η συνέχεια, αλλά και η συνέπεια μιας στοχοπροσηλωμένης και ανθρωποκεντρικής πολιτικής, που έφερε την Ελλάδα του 2025, σε ένα πολύ καλύτερο σημείο, σ' αυτό που βρίσκεται, σήμερα.

Να είναι, δηλαδή, πιο ισχυρή, πιο αξιόπιστη, πιο ανθεκτική, πιο δυναμική από ποτέ την τελευταία δεκαπενταετία. Η Ελλάδα του σήμερα είναι αποτέλεσμα σκληρής δουλειάς και όχι απλά μια συγκυρία πραγμάτων. Είναι η φυσική εξέλιξη της δημοσιονομικής πορείας, που χαράξαμε, το 2019 και επιβεβαιώνουν τα ιδιαίτερα θετικά οικονομικά στοιχεία του 2023, του ζητούμενου, δηλαδή, Απολογισμού και Ισολογισμού του ελληνικού κράτους.

Είναι η απόδειξη ότι μια συνεπής και ρεαλιστική Κυβέρνηση μπορεί να οδηγήσει τη χώρα από τη διαχείριση της κρίσης, στην εποχή των μόνιμων φοροελαφρύνσεων. Γι' αυτό δεν προσεγγίζω το σημερινό Απολογισμό, ως την αποτίμηση ενός έτους, αλλά, ως το θεμέλιο της προόδου, που ζούμε, της Ελλάδας, που προχωρά, με σχέδιο και αυτοπεποίθηση.

Δικαιωματικά, τολμώ να πω, διότι παρά τις διεθνείς κρίσεις, που δοκίμασαν τις αντοχές της Ευρώπης και συνεχίζουν να την ταλανίζουν έως σήμερα, η ελληνική οικονομία του 2023 συνέχισε να αναπτύσσεται, με ένα ρυθμό ανάπτυξης 2,2%, ξεπερνώντας κατά πολύ δηλαδή, τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Την ίδια στιγμή, το 2023, η ανεργία υποχώρησε στο 10,5% και το δημόσιο χρέος στο 163,9% του ΑΕΠ, διασφαλίζοντας μία πρωτοφανή δημοσιονομική ισορροπία.

Η πρόοδος, που σας περιγράφω, δεν είναι μόνο αριθμητική ή λογιστική. Πρωτίστως, είναι πολιτική, γιατί πίσω από κάθε δείκτη, όπως από αυτοί, που ανέφερα πριν από λίγα δευτερόλεπτα, υπάρχει μια επιλογή: Να μην υποκύψουμε στις εύκολες λύσεις, να μη χαϊδέψουμε αυτιά, να μη θυσιάσουμε το μέλλον για το πρόσκαιρο όφελος. Πορευόμενη, λοιπόν, με οδηγό αυτή την αρχή, η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας επέλεξε το δύσκολο, αλλά υπεύθυνο δρόμο, με αποτέλεσμα, σήμερα, όλοι να απολαμβάνουμε τα αποτελέσματα αυτής της δικαιωμένης επιλογής.

Χαμηλότερα επιτόκια σε ό,τι αφορά το δανεισμό μας, υψηλότερη ανάπτυξη, συγκριτικά με τις λεγόμενες προηγμένες χώρες της Ευρώπης. Μα, πάνω απ' όλα, την ισχυρή εμπιστοσύνη από τα κράτη - μέλη της Ευρώπης, αφού από παράδειγμα προς αποφυγή στο παρελθόν, γίναμε παράδειγμα προς μίμηση. Αποκορύφωμα όλων των παραπάνω ήταν η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας, μέσω του 2023, ένα ορόσημο, που δεν επιτεύχθηκε και εύκολα, μα ήρθε μέσα από σταθερή δημοσιονομική πορεία, από συνετές μεταρρυθμίσεις και βεβαίως, από πολιτική σοβαρότητα.

Ήταν το σημείο καμπής, που η Ελλάδα ξανακέρδισε τη θέση της στο διεθνή οικονομικό χάρτη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Απολογισμός του 2023 αποδεικνύει και κάτι ακόμα, εξίσου θεμελιώδες, ότι η δημοσιονομική πειθαρχία και η κοινωνική ευαισθησία μπορούν να συνυπάρξουν και όχι απλώς να συνυπάρξουν, αλλά να αλληλοεπιδράσουν η μία με την άλλη. Για να γίνω πιο συγκεκριμένος: Το 2023, οι κοινωνικές δαπάνες ξεπέρασαν τα 31 δισεκατομμύρια ευρώ, με τους πόρους να αυξάνονται για τη βελτίωση κρίσιμων τομέων της καθημερινότητας, όπως είναι η Υγεία, η Παιδεία, η κοινωνική συνοχή και βεβαίως, η στέγαση.

Παράλληλα, το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ανήλθε σε 11,2 δισεκατομμυρίων ευρώ, με περισσότερα από 7,4 δις ευρώ να προέρχονται, μέσω συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων.

Τα ποσά, που αναφέρω, δεν είναι απλώς αριθμοί σε έναν προϋπολογισμό, είναι έργα, είναι σχολεία, είναι δρόμοι, νοσοκομεία, είναι ψηφιακές υπηρεσίες, είναι η απτή απόδειξη ότι η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας έχει πάντα, ως τελικό αποδέκτη, την κοινωνία.

Αυτό αποδείχθηκε και σε ό,τι αφορά στη φορολογική μας πολιτική, η οποία έχει έντονα κοινωνικά χαρακτηριστικά, όπως αποτυπώθηκε στις σημαντικές φορολογικές ελαφρύνσεις εκείνης της χρονιάς. Π.χ. τότε μειώθηκε ο ΕΝΦΙΑ, ο οποίος όλοι μας γνωρίζουμε ότι το 2026 μειώνεται ακόμη περισσότερο και το 2027 καταργείται. Επίσης, καταργήθηκε η Εισφορά Αλληλεγγύης, μειώθηκαν τα τέλη επιτηδεύματος, ενώ ο φόρος επιχειρήσεων διατηρήθηκε στο 22%.

Παράλληλα, το 2023 αυξήθηκε ο κατώτατος μισθός και, με στοχευμένες παρεμβάσεις, στηρίχθηκε το διαθέσιμο εισόδημα των πολιτών. Για εμάς - όπως έχουμε αποδείξει από το 2010 έως σήμερα - η μείωση των φόρων είναι πολιτική φιλοσοφία. Γι' αυτό στα 6,5 χρόνια διακυβέρνησης, προχωρήσαμε σε μειώσεις και καταργήσεις 83, συνολικά, φόρων. Είναι μια συνολική και συνειδητή επιλογή, που ενισχύει την εργασία, απελευθερώνει την παραγωγή και στηρίζει τη μεσαία τάξη, γιατί η πιο αποτελεσματική κοινωνική πολιτική είναι εκείνη, που δίνει στον πολίτη την ελευθερία να δημιουργήσει, να παράξει.

Επιπρόσθετα, το 2023 κάναμε καθοριστικά βήματα στον τομέα της ενέργειας, με συμφωνίες προμήθειας φυσικού αερίου, σε σταθερές τιμές, αλλά και με τη διασύνδεση Ελλάδας-Αιγύπτου για τη μεταφορά πράσινης ενέργειας, με τη χώρα μας να αναβαθμίζεται, χρόνο με το χρόνο, σε ενεργειακό πυλώνα σταθερότητας, στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Το αποκορύφωμα ήταν οι πρόσφατες ενεργειακές συμφωνίες, που υπεγράφησαν στο Ζάμπειο Μέγαρο, πριν από μερικά εικοσιτετράωρα.

Παράλληλα, οι επενδύσεις σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας αυξήθηκαν κατά 25%, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και φθηνότερη ενέργεια για τα νοικοκυριά. Αποδεικνύουμε, δηλαδή, σταθερά ότι η ενεργειακή ασφάλεια της πατρίδας μας δεν είναι,

απλώς, τεχνικό ζήτημα, αλλά είναι μια στρατηγική επιλογή εθνικής ισχύος και η Ελλάδα του 2025 θεμελιώνεται πάνω στην επιτυχία του 2023.

Σε αυτό το σημείο, θέλω να σταθώ και στα υπομνήματα, που κατέθεσαν οι κοινωνικοί φορείς, διότι οι προτάσεις τους είναι πολύτιμος οδηγός, ώστε να βελτιώνουμε και να εξελίσσουμε την πολιτική μας.

Η ΓΣΕΕ αναγνώρισε τα θετικά σημεία της ανάπτυξης, αλλά ζήτησε ακόμη πιο δίκαιη φορολογική πολιτική και στήριξη του διαθέσιμου εισοδήματος. Προς αυτήν την κατεύθυνση κινούμαστε και εμείς, αφού η Κυβέρνηση ακούει την κοινωνία και ήδη προχωρά, εντός του 2025, σε πρόσθετες παρεμβάσεις μισθολογικής ενίσχυσης και μείωση εισφορών.

Η ΠΟΜΙΔΑ χαιρέτισε τις φοροαπαλλαγές για την ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών και τις μακροχρόνιες μισθώσεις, προτείνοντας τεχνικές βελτιώσεις, για να αυξηθούν οι διαθέσιμες κατοικίες. Αυτό αποδεικνύει ότι η αγορά ακινήτων λειτουργεί, πλέον, με καλύτερους όρους, συγκριτικά με το πρόσφατο παρελθόν.

Η Ένωση Ακολούθων Τύπου επισήμανε τον κρίσιμο ρόλο, που διαδραματίζει η δημόσια διπλωματία και, πράγματι, η πολιτεία οφείλει να στηρίζει εκείνους, που υπηρετούν και διαμορφώνουν την εικόνα της Ελλάδας στο εξωτερικό.

Τέλος, η ΠΟΕΥΠΣ υπογράμμισε τη σημασία της δίκαιης μισθολογικής εξέλιξης και την αξία της επικαιροποίησης των επιδομάτων επικινδυνότητας για το προσωπικό του Πυροσβεστικού Σώματος.

Είναι αυτονόητο πως όσοι υπηρετούν στην πρώτη γραμμή αξίζουν την έμπρακτη στήριξη της πολιτείας, όπως πράττουμε, άλλωστε, και όχι μόνο τις δημόσιες ευχαριστίες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτό είναι το χαρακτηριστικό της δικής μας διακυβέρνησης: Ακούμε, συνθέτουμε, παρεμβαίνουμε, διορθώνουμε και προχωρούμε. Με αυτό τον τρόπο, μέσα σε λίγα χρόνια, η Ελλάδα πέτυχε ένα άλμα δεκαετίας και από τη στασιμότητα του 2015, πλέον, κάθε χρόνο βιώνει την πραγματική ανάπτυξη. Για να φτάσουμε, όμως, στο σήμερα, χρειάστηκε να καταστήσουμε σαφές ότι η πολιτική και οικονομική σταθερότητα είναι προϋπόθεση κοινωνικής προόδου, όπως ότι η ανάπτυξη με όρους δημοσιονομικής ευθύνης είναι η μόνη, που διασφαλίζει τη βιώσιμη πορεία της χώρας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συνοψίζοντας και κλείνοντας, έχω να πω ότι η Κύρωση του Απολογισμού και του Ισολογισμού του Κράτους για το 2023 δεν αφορά στο παρελθόν, αφορά στο παρόν και στο μέλλον. Είναι η σφραγίδα της ασφαλούς πορείας, που οδήγησε την Ελλάδα του 2025 να είναι - όπως είπα και στην αρχή - πιο ισχυρή και πιο αξιόπιστη από ποτέ.

Η Ελλάδα, που οραματιζόμαστε, δεν επιστρέφει στο χθες, προχωρά μπροστά με σταθερή οικονομία, κοινωνική συνείδηση και εθνική αυτοπεποίθηση.

Σας καλώ, λοιπόν, να υπερψηφίσουμε το νομοσχέδιο, ως έμπρακτη επιβεβαίωση της υπεύθυνης πορείας της χώρας, ως δέσμευση να συνεχίσουμε να διαμορφώνουμε μια Ελλάδα πιο δίκαιη και πιο αισιόδοξη. Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.»

Παρασκευάς (Πάρις) Κουκουλόπουλος, Εισηγητής της Κ.Ο. «ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ»

Βουλευτής Κοζάνης

«Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Θα πούμε περισσότερα στην Ολομέλεια. Σήμερα περιορίζομαι να σταθώ, κυρίως, σε ένα σημείο, που νομίζω είναι κεντρικό. Εξάλλου, αφορά σε μια αγαπημένη φράση της Κυβέρνησης, συνολικά, και ειδικότερα του Πρωθυπουργού, τη

λέξη «κανονικότητα». Το 2023 – για να το δούμε πολιτικά, καταρχάς, πριν πάμε στα δημοσιονομικά μεγέθη – είναι κατ’ ουσίαν το πρώτο έτος κανονικότητας, μετά από πολλά χρόνια. Δεν έχουμε ούτε τις έκτακτες καταστάσεις των μνημονίων ούτε τον covid, που δημιούργησε ένα μεγάλο κενό και μια μεγάλη ανατροπή όλων των δεδομένων και βεβαιοτήτων, στα οποία οικοδομούσαν όλα τα κράτη, όλες οι χώρες, όχι μόνο η Ελλάδα, την οικονομική τους πολιτική και έχουμε αφήσει το μεγαλύτερο μέρος της ενεργειακής κρίσης πίσω μας, η οποία είχε ξεσπάσει – θυμίζω – κάπου την Άνοιξη του 2021 και επέμεινε, με ιδιαίτερη ένταση, μέχρι και τα τέλη του 2022, αρχές του 2023.

Έχει μεγάλη σημασία να δούμε το πώς αντιλαμβάνεται το 2023 η Κυβέρνηση την κανονικότητα. Η Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μας δείχνει ότι η Κυβέρνηση την αντιλαμβάνεται με έναν αρκετά περίεργο τρόπο.

Σε ότι αφορά τη νομιμότητα, τους κανόνες διαχείρισης και μια σειρά παρατηρήσεις που emphaticά τέθηκαν εδώ από την Πρόεδρο κατά την παρουσίαση της έκθεσης της, και οι όποιες παρατηρήσεις, δυστυχώς, στο μεγαλύτερο μέρος τους σε ότι αφορά τις αναθέσεις, τις προμήθειες των νοσοκομείων και ιδιαίτερα την μη τήρηση της νομιμότητας κατά κύριο λόγο στις συμβάσεις υπηρεσιών. Αυτό, είναι πολύ μεγάλο θέμα αν δείτε αυτή την ειδική έκθεση στην οποία αναφέρθηκα και νωρίτερα παρουσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κύριε Πρόεδρε, θα δείτε ότι δυστυχώς συνεχίζονται όλα αυτά τα προβλήματα μέχρι και σήμερα, αλλά το πιο σημαντικό όλων, είναι πως συμπυκνώνεται στο τέλος της Έκθεσης Βιωσιμότητας το δια ταύτα του ίδιου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Είχα καθίσει από προηγούμενες μέρες και τις συμπύκνωσα σε λίγες λέξεις: Θέτει ζήτημα παραγωγικού μοντέλου, το οποίο δεν θα στηρίζεται τόσο πολύ στην κατανάλωση, στις εισαγωγές φυσικά, με την ανισορροπία που υπάρχει εισαγωγών-εξαγωγών, στο «Real Estate» και τον τουρισμό, όπου είναι βασική μας παρατήρηση από την πλευρά του ΠΑΣΟΚ εδώ και αρκετά χρόνια.

Δεύτερον, θέτει ζήτημα πιο ρεαλιστικών πρωτογενών πλεονασμάτων, καλύτερη απορρόφηση του Ταμείου Ανάκαμψης και πιο δυναμικών και γρήγορων μεταρρυθμίσεων σε κρίσιμους τομείς.

Θέτει emphaticά το ζήτημα του δημογραφικού, το οποίο υποθηκεύει και υπονομεύει πραγματικά το μέλλον της χώρας ιδιαίτερα το ασφαλιστικό μας σύστημα αλλά όχι μόνο.

Θέτει το ζήτημα της επιδοματικής πολιτικής, προβάλλοντας την έννοια της κοινωνικής επένδυσης, στην οποία θα έπρεπε συστηματικά να κατευθυνθούμε ως κράτος για να αντιμετωπίσουμε διαρθρωτικά προβλήματα της χώρας μιας και είμαστε η τέταρτη φτωχότερη χώρα της Ευρώπης, όπως λέει η Έκθεση του Ελεγκτικού.

Θέτει ως στόχο θεμιτό τον εξορθολογισμό της σχέσης δανείων και καταθέσεων για τις τράπεζες, αλλά και την εξυγίανση της κεφαλαιακής τους βάσης σε σχέση με τον αναβαλλόμενο φόρο. Ουσιαστικά, σημεία στα οποία έχουμε εστιάσει επανειλημμένα κύριε Πρόεδρε την κριτική μας, όμως το μεγάλο πρόβλημα είναι ότι παραμένουν αυτά τα ζητήματα.

Γιατί, το 2023, για να επανέλθω στα δημοσιονομικά, είναι ένα έτος στο οποίο έχουμε ένα παράδοξο. Αυτό, το έχω ρωτήσει πολλές φορές, αλλά ο κύριος Πετραλιάς αποφεύγει να απαντήσει. Λοιπόν, έχουμε πάλι το ίδιο παράδοξο με την ανάπτυξη.

Προσέξτε, στο μεσοπρόθεσμο, στο δικό της μεσοπρόθεσμο η κυβέρνηση το καλοκαίρι του 2021 είχε προβλέψει 4,1% ανάπτυξη για το 2023. Τον Δεκέμβρη του 2022 δηλαδή 15 μήνες μετά, έρχεται και κάνει την πρόβλεψη 1,9% και τελικά επιτυγχάνει 2,1%.

Δεν ξέρω πόσες φορές το έχω θέσει αυτό το θέμα κύριε Πρόεδρε, διότι πίσω από αυτή την δημοσιονομική εξέλιξη από καθαρά δημοσιονομική άποψη υπάρχει ένα τεράστιο πρόβλημα.

Γιατί, αυτές οι αποκλίσεις των προβλέψεων του μεσοπροθέσμου του 2021, την κανονική τριετία ως την πω 2023, 2024, 2025, ουσιαστικά αποτυπώνονται όπως σας είπα στο Ελεγκτικό Συνέδριο σε μια έκθεση η οποία ισχύει όπως είπε νωρίτερα ο συνάδελφος της πλειοψηφίας, ότι ο απολογισμός και ισολογισμός 2023, πρέπει να δοθούν υπό το φως του του τέλους του 2025. Συμφωνώ και επαυξάνω. Οι βασικές παρατηρήσεις της Έκθεσης Βιωσιμότητας, δυστυχώς, ισχύουν στο ακέραιο και τώρα που είναι 2025. Ποιες;

Τις ανέφερα προ ολίγου, να μην τις επαναλάβω.

Μια σειρά παθογενειών θα αναφερθώ αναλυτικά όπως είπα, αύριο. Δηλαδή, έχουμε το ίδιο «μοτο», πληθωρισμός ο οποίος αποδεικνύεται εδώ και ένα ενάμιση χρόνο ότι δεν είναι τόσο εισαγόμενος όσο ισχυριζόταν η Κυβέρνηση το 2022, 2023 ότι είναι εισαγόμενος ο πληθωρισμός. Ακόμα και προβλήματα στο ηλεκτρικό ρεύμα, βλέπετε ότι επιμείναμε και πάρα πολλές φορές σας έχω απασχολήσει με το ενεργειακό εδώ στην Επιτροπή. Χθες, η Ευρωπαϊκή Ρυθμιστική Ενέργειας κύριε Πρόεδρε, έστειλε μία έκθεση ιδιαίτερα σημαντική και προτρέπω όλα τα μέλη της Επιτροπής μας να την διαβάσουν. Όπου λέει, τί;

Το κρίσιμο τετράμηνο του 2024, που είχαμε την εκτόξευση τιμών κυρίως τις βραδινές ώρες, υπάρχει σοβαρό ενδεχόμενο χειραγώγησης τιμών, από ολιγοπωλιακές καταστάσεις. Έφτανε μεταξύ 600 και 930 ευρώ, η τιμή της χονδρικής. Η ΡΑΑΕΥ, η Ελληνική Ρυθμιστική Αρχή, είχε πει ότι δεν διαπίστωσε κανένα πρόβλημα, η Ευρωπαϊκή όμως Ρυθμιστική Αρχή, διαπίστωσε πρόβλημα και μας ξαναέστειλε πίσω την έκθεση. Θυμίζω, ότι εκείνη την περίοδο ο κύριος Πρωθυπουργός, απέστειλε τη μια πίσω από την άλλη τις επιστολές στην κυρία Φον ντερ Λάιεν, υπονοώντας ότι οι ανισορροπίες του ευρωπαϊκού συστήματος και κυρίως, η χαμηλή διασυνδεσιμότητα της χώρας με άλλες χώρες Νοτιοανατολικής Ευρώπης, ευθυνόταν για το πρόβλημα. Άλλα μας λέει όμως η Ευρωπαϊκή Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας.

Δηλαδή, θέλω να πω ότι τα προβλήματα είναι εδώ και είναι διαχρονικά, διότι αυτό το πρόβλημα στο οποίο αναφέρεται η Ρυθμιστική Αρχή για το κρίσιμο τετράμηνο συνεχίζεται και σήμερα. Υπάρχουν ζητήματα χειραγώγησης τιμών, με τα οποία αποκλείεται η πιο σύγχρονη λιγνιτική μονάδα να μπει στο σύστημα, με την οποία συμβαίνει το εξής παράδοξο. Από τον μέσο όρο στον οποίο κλείνει το ρεύμα κάθε μέρα είναι πολύ- πολύ φθηνότερη, αλλά ο τρόπος με τον οποίο λειτουργεί το χρηματιστήριο ενέργειας δεν της επιτρέπει, να μπει από το πρωί. Αυτά μόνο στην Ελλάδα, γίνονται. Είναι μια υπόθεση του χρηματιστηρίου ενέργειας, που πρέπει να αναθεωρηθεί ριζικά- ριζικά από την Ελλάδα.

Όπως και για τις τράπεζες θέλω να πω μια κουβέντα, γιατί έγινε πολύ κουβέντα κύριε Πρόεδρε. Προφανώς, αυτό με τις προβλέψεις και άκουσα πολύ προσεκτικά τι είπε ο κύριος Υφυπουργός, ο κ. Αθανάσιος Πετραλιάς. Νομίζω, ότι πέρα από το αν κάνουμε ειδικό παρατηρητήριο πως το είπατε δεν ξέρω να παρακολουθούμε ακριβώς τι γίνεται. Εγώ παρατήρησα ότι σε σχέση με 2022, είναι μειωμένη η συμμετοχή του «ΗΡΑΚΛΗ», δηλαδή, που αφομοιώνεται. Νομίζω, ότι θα μπορεί να γίνει μια πρόβλεψη όχι με την λογιστική έννοια ή την εγγραφή, μια πρόβλεψη μεσοπρόθεσμη να μπορούμε να έχουμε μια εικόνα. Αν δηλαδή συνεχίζεται η αποκλιμάκωση, ιδιαίτερα μετά την λειτουργία του εξωδικαστικού συμβιβασμού ενδεχομένως. Αυτό θα μπορούσαμε μέχρι αύριο να το δούμε, να ενημερωθούμε για αυτό, αλλά να ξέρουμε ποια είναι η πορεία του και πραγματικά είναι ιδιαίτερα σημαντικό.

Το δεύτερο που θέλω να πω για τις τράπεζες κύριε Πρόεδρε, είναι ότι το είχαμε βάλει εμφατικά τέλη 2023 προς τον κ. Χατζηδάκη και θυμάμαι πολύ καλά τι είχα πει.

Είχαμε επισημάνει έναν κίνδυνο, ότι οι τράπεζες πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικές και το Υπουργείο Οικονομικών αντίστοιχα, στο ύψος των μερισμάτων που θα έδιναν ή όχι οι τράπεζες. Αντιλαμβανόμαστε ότι ήταν περίπου 10 - 12 χρόνια που δεν έδιναν καθόλου μερίσματα οι τράπεζες, αλλά νομίζω, ότι ο τρόπος και κυρίως ποσοτικά - αναφέρομαι και στον ποσοτικό και στον ποιοτικό - με τον οποίο κινούνται σε αυτή την κατεύθυνση, νομίζω είναι ασύμβατος με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει το κράτος προκειμένου να υπάρχει σήμερα το τραπεζικό σύστημα.

Κλείνω, λέγοντας, ότι όλα αυτά επ' ουδενί δεν αλλοιώνουν αυτό στο οποίο έχω αναφερθεί πάρα πολλές φορές. Και δεν έχει να κάνει με την παρουσία εδώ του υπεύθυνου για αυτά του Υφυπουργού, κυρίου Πετραλιά. Αναφέρομαι καθαρά στο κομμάτι της δημοσιονομικής διαχείρισης. Έχουμε αναγνωρίσει πολλές φορές τον επιτυχή τρόπο με τον οποίο γίνεται αυτή και έχουμε αποδώσει τα εύσημα δια του κυρίου Υφυπουργού και στο Γενικό Λογιστήριο. Έχουν κάνει πραγματικά μια εξαιρετική δουλειά. Και πολλές φορές όλα αυτά τα οποία που είπα κύριε Πρόεδρε αδικούν αυτή τη δουλειά.

Απλά περιορίζομαι να πω μια κουβέντα. Η βασική μας πολιτική διαφορά εδώ είναι μια. Εμείς πιστεύουμε ότι αυτό το δημοσιονομικό αποτέλεσμα, είναι ένα κεκτημένο για τη χώρα που δεν πρέπει να χαθεί, ωστόσο σε πάρα πολλούς τομείς της οικονομικής πολιτικής θα μπορούσαμε να το πετύχουμε με πολύ διαφορετικούς τρόπους. Θα αναφερθώ αύριο στην Ολομέλεια αναλυτικά σε αυτούς. Ευχαριστώ.»

Νικόλαος Παππάς, Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΣΥΡΙΖΑ – ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ»

Βουλευτής Β3' Νότιου Τομέα Αθηνών

«Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα το πρωί, στην άνω Γλυφάδα, είχαμε την έξωση μιας τετραμελούς οικογένειας με καρκινοπαθή. Και αυτό συμβαίνει, επειδή δεν υπάρχει πλαίσιο προστασίας της πρώτης κατοικίας, το πλαίσιο, το οποίο είχε η Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ και καταργήθηκε.

Άκουσα την απάντηση του κυρίου Πετραλιά, σε σχέση με τις εγγυήσεις του δημοσίου προς τους servicers, που έχουν τα τιτλοποιημένα ενυπόθηκα δάνεια. Μας διαβεβαίωσε ότι δεν θα έχουμε πρόβλημα, την επόμενη δεκαετία. Αυτό, κύριε Πετραλιά, καλό είναι να γραφτεί στον Προϋπολογισμό. Να είναι μια δέσμευση, δηλαδή, τέτοια. Αλλά, λέω, ότι η εθνική αντιπροσωπεία δικαιούται να ξέρει, εάν αυτή η διαβεβαίωση σας προκύπτει από μια υπόθεση εργασίας, ότι θα διπλασιαστούν, ενδεχομένως, οι πλειστηριασμοί. Δηλαδή, πως οι servicers θα εξασφαλίσουν τις χρηματοροές, που είχαν στην αρχή υποθέσει ότι θα εξασφαλίσουν; Μας είπατε ότι κάποιος είναι στο 75%. Θα πληρώσει το δημόσιο το άλλο 25%; Τι πρέπει να περιμένουμε εκεί; Να κάνουμε περισσότερους πλειστηριασμούς και να καλύψουμε τις αρχικές υποθέσεις για τις εισπράξεις τους; Άρα, νομίζω, ότι θα πρέπει να συγκλίνουμε στο ότι δικαιούται η εθνική αντιπροσωπεία να γνωρίζει ποιες είναι οι καταστάσεις, οι τάσεις και οι προτεραιότητες.

Έρχομαι τώρα στην έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το οποίο επιβεβαιώνει ότι η όποια σταθερότητα διαφημίζεται, δυστυχώς, από την Κυβέρνηση, στηρίζεται σε ένα διοικητικό και λογιστικό υπόβαθρο, το οποίο είναι τουλάχιστον εύθραυστο. Επισημαίνει, ότι οι αριθμοί μπορεί να βελτιώνονται, αλλά θεσμικές και τεχνικές βάσεις παραμένουν ατελείς. Και η συζήτηση αυτή δεν γίνεται, βεβαίως, σε οικονομικό κενό. Οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου υπολείπονται διαρκώς των ιδιαίτερα φιλόδοξων προβλέψεων. Πάγια κεφάλαια, παραγωγικές επενδύσεις. Ο καθαρός σχηματισμός κεφαλαίου, χαμηλός για μια χώρα, που πρέπει να καλύψει τεράστιο παραγωγικό κενό. Η υπεραπόδοση εσόδων, ιδίως από ΦΠΑ, συνδέεται με τη συστηματική, ραγδαία αύξηση του πιο άδικου φόρου, που είναι ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, ο οποίος από το 2019 και μετά έχει αυξηθεί από τα 17 και πάει προς τα 29, άντε και 30 περίπου δις. Το κόστος στέγασης και οι ανισότητες, που προκύπτουν από αυτό διογκώνονται. Και βεβαίως, έχουμε μπροστά μας το φάσμα της λήξης του Ταμείου Ανάκαμψης και το μεγάλο ερωτηματικό από πού θα προκύψουν οι αναγκαίοι πόροι, για να καλύψει η Ελλάδα το κενό και επιτέλους να συγκλίνει.

Στα έσοδα για το 2023 είχαμε 3 δισεκατομμύρια πάνω από το στόχο, τα φορολογικά έσοδα 3,2 δις, πρωτογενές πλεόνασμα 2,2 δις πάνω από το στόχο και η πολιτική της κυβέρνησης από το 2023, βεβαίως, αλλά και νωρίτερα έχει επιταχυνθεί. Αρνείται η κυβέρνηση να επιλέξει οποιοδήποτε μέτρο από το πακέτο των προτάσεων που καταθέσαμε κατά τη διάρκεια της συζήτησης του φορολογικού νομοσχεδίου για την ελάφρυνση έμμεσων φόρων, Φ.Π.Α. και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης, έστω ένα μέτρο.

Θα περιμέναμε να γίνει πιο δημιουργική η συζήτηση και να μην εγκλωβιστεί σε σχεδιασμούς οι οποίοι έχουν αποδειχθεί άδικοι και ατελέσφοροι.

Σχετικά με τις δημόσιες επενδύσεις στο εθνικό σκέλος 3,8 δις πληρωμές από 5,1 δις προϋπολογισμό, στην υγεία 84 εκατομμύρια πληρωμές από 375 προϋπολογισμένα, στην παιδεία 300 από τα 500, στις υποδομές 350 από τα περίπου 700 και περίπου 30% των επενδυτικών κονδυλίων έμεινε αδιάθετο.

Το υπερπλεόνασμα 2,25 δισεκατομμυρίων σχεδόν ταυτίζεται με τις αδιάθετες πιστώσεις του Π.Δ.Ε..

Με βάση τα προσχέδια προϋπολογισμών - και πρέπει αυτό να γίνει γνωστό και κατανοητό - που κατατέθηκαν στην Κομισιόν, η Ελλάδα είναι δεύτερη στην Ε.Ε. σε δημοσιονομική προσαρμογή.

Η ελληνική Κυβέρνηση, λοιπόν, επιλέγει τα πλεονάσματα και βεβαίως εις βάρος άλλων δαπανών και άλλου οξυγόνου το οποίο θα μπορούσε να διανεμηθεί στην κοινωνία και την οικονομία.

Επιτρέψτε μου τώρα κλείνοντας να κάνω έναν σχολιασμό όσων είπε ο κ. Σαμαράς στην συνέντευξή του την Κυριακή που μας πέρασε, διότι επιχείρησε να αναζωπυρώσει μία αλυσίδα επιχειρημάτων για την οικονομική κατάσταση που είχε η χώρα μας την περασμένη δεκαετία και να αναστήσει για ακόμα μία φορά τις επιθέσεις οι οποίες έχει υποστεί η δική μας διακυβέρνηση.

Η Νέα Δημοκρατία δεν παρέδωσε μια χώρα έτοιμη να απογειωθεί το 2015. Παρέδωσε μόλις 2 δισεκατομμύρια, περίπου, στα Ταμεία. Αν είχε μείνει στην κυβέρνηση η Νέα Δημοκρατία τα ΕΛΤΑ, η ΔΕΗ, η ΕΥΔΑΠ θα είχαν ιδιωτικοποιηθεί, αυτές ήταν οι δεσμεύσεις της .

Η Νέα Δημοκρατία μιλά για ανάπτυξη το 2014, αλλά βρέθηκε, με βάση το δικό της μεσοπρόθεσμο του 2012, 45 δισεκατομμύρια πίσω σε Α.Ε.Π. από τους δικούς της στόχους και 20 δισεκατομμύρια πίσω σε πλεονάσματα από τους δικούς της στόχους.

Τον Ιούλιο του 2014 μέσα στο Μνημόνιο υπόσχονταν νέα εκτόξευση του Α.Ε.Π. πάνω από 50 - 60 δισεκατομμύρια και - ω του θαύματος - ταυτόχρονα υποσχόταν πλεονάσματα 4,5% και όλα αυτά σε συνθήκη μνημονίου. Είπε ο κ. Σαμαράς προχθές ότι θα ήμασταν σε προληπτική πιστωτική γραμμή.

Η προληπτική πιστωτική γραμμή έχει ακριβώς τους ίδιους όρους με το τυπικό δάνειο, κατά τη συνθήκη του ESM. Άρα, λοιπόν, η προληπτική γραμμή στήριξης θα έφερνε μαζί μνημόνιο και αυτό θα ήταν αδύνατον, βεβαίως, να πάει μαζί με τις υπεραισιόδοξες κατασκευασμένες προβλέψεις οι οποίες θα περιέχονταν τότε στο μεσοπρόθεσμο.

Ήταν, λοιπόν, αυτές οι προβλέψεις μία κατασκευή για να υπηρετήσει ένα αφήγημα το οποίο δεν θα μπορούσε υπό οποιαδήποτε οικονομική συνθήκη να σταθεί και εν πάση περιπτώσει όποια προσπάθεια να ξαναγραφτεί η σύγχρονη ιστορία η οικονομική του τόπου να είμαστε βέβαιοι ότι θα πέσει στο κενό.

Η ουσία είναι ότι μέχρι το 2014 είχαμε δύο προγράμματα, τα οποία κατέρρευσαν, δεν υπήρξαν χρήματα από τις αγορές, δύο προγράμματα, λοιπόν, κατέρρευσαν και μετά ήρθε μία Συμφωνία, η οποία, με όλες τις δυσκολίες, ολοκληρώθηκε και η χώρα βγήκε από τα μνημόνια.

Αυτό είναι απαραίτητο, είναι αυτό που ο ιστορικός του μέλλοντος θα εντοπίσει, εάν κάνει έρευνα και δεν ακούει τις διαστρεβλώσεις, οι οποίες πολύ συστηματικά εκστομίζονται από την παράταξη της Νέας Δημοκρατίας και γι' αυτήν την αλήθεια ο ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία θα αγωνίζεται, κάθε μέρα, κάθε νύχτα, για να αποκαταστήσει στη συνείδηση του συνόλου του ελληνικού λαού αυτά τα θεμέλια, για το πώς εξελίχθηκαν τα οικονομικά και τα πολιτικά γεγονότα. Σας ευχαριστώ.»

Ευκλείδης Τσακαλώτος, Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ»

Βουλευτής Β1' Βόρειου Τομέα Αθηνών

«Κρατάω από τις Εισηγήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου την ανάλυση για την βιωσιμότητα, κοιτώντας προς το μέλλον.

Κατά τη δική μας άποψη, ένα από τα προβλήματα ολόκληρης της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ότι όταν έκανε το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, δεν είχε κοινωνικά κριτήρια. Δεν είχε, δηλαδή, κριτήρια, για το πώς οι χώρες διαχειρίζονται το έλλειμμα, το χρέος, για να έχουμε σταθερότητα. Παρόλα αυτά και το καινούργιο Σύμφωνο Σταθερότητας, που έχουμε, για το οποίο όπως μας έχει πει, πολλές φορές, ο κ. Πετραλιάς, δεν μπορείς να ξοδέψεις το υπερπλεόνασμα κ.λπ., πάλι δεν έχει κοινωνικά κριτήρια. Η πολιτική αστάθεια,

που βλέπουμε, όμως, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που κυβερνήσεις πολύ συχνά χάνουν πολύ γρήγορα τη δημοφιλία τους, πηγάζει από το γεγονός ότι υπάρχει κοινωνική αστάθεια.

Άρα, λέω ότι το 2023, που, όπως είπε ο κ. Κουκουλόπουλος, ήταν η πρώτη χρονιά μετά από τα μνημόνια -και την πανδημία, είναι η χρονιά στην οποία καταγράφεται η πορεία, που θέλει η Κυβέρνηση. Αυτή καταγράφεται από το 2023 και μετά. Αρχίζοντας όμως από τα στοιχεία του 2023, φαίνεται ότι πολύ λίγο ασχολείται η Κυβέρνηση με την κοινωνική βιωσιμότητα, δηλαδή, αν αυτό το μοντέλο μπορεί να εντάξει αρκετό κόσμο, για να έχει και πολιτική σταθερότητα.

Βλέπουμε, δηλαδή, από το 2023 και μετά, αν πάρουμε τα στοιχεία για τις ανισότητες, αν πάρουμε τα στοιχεία των δαπανών για την υγεία και την παιδεία, σε πραγματικούς όρους, αν κοιτάξουμε τα στοιχεία για τον κίνδυνο φτώχειας, έχουμε μια κατάσταση, που καταγράφεται ότι γι' αυτή την Κυβέρνηση η κοινωνική βιωσιμότητα δεν είναι σημαντικό πράγμα, δεν είναι ο στόχος να μειώσουμε τις ανισότητες, δεν είναι ο στόχος να μειώσουμε τη φτώχεια και νομίζω το ίδιο θα πούμε και του χρόνου, όταν θα δούμε τον Απολογισμό του 2024. Και μιλάω για την περίοδο από το 2023, γιατί πριν όλες οι κυβερνήσεις, κατά τη δική μου άποψη, έχουν άλλοθι λόγω μνημονίου ή covid.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο, όμως, έδωσε αρκετά μεγάλη έμφαση στο δημογραφικό και θέλω να μείνω και σε αυτό το κομμάτι. Κατά τη δική μου άποψη και νομίζω και την άποψη πάρα πολλών αριστερών επιστημόνων, που έχουν ασχοληθεί με το αντικείμενο, τα επιδόματα για τα παιδιά είναι χρήσιμα, είναι σημαντικά, γιατί βγάζουμε πολλές οικογένειες από τη φτώχεια. Δεν έχουν, όμως, σημαντική επιρροή στο δημογραφικό. Δηλαδή, στην οριακή απόφαση να κάνω παιδί ή να κάνω άλλο ένα παιδί, το επίδομα του παιδιού δεν θα παίξει μεγάλο ρόλο. Μεγαλύτερο ρόλο θα παίζουν οι βρεφονηπιακοί σταθμοί. Θα έδινα μεγαλύτερη έμφαση, αν ήμουν εγώ στην κυβέρνηση, σε αυτόν τον τομέα. Πολλά νέα ζευγάρια, που μπορούν να κάνουν παιδιά, το σκέφτονται, γιατί και οι δύο γονείς δουλεύουν και δεν μπορούν να αφήσουν το παιδί κάπου ή τουλάχιστον κάπου με χαμηλό κόστος.

Κύριε Πετραλιά, θα ήθελα πραγματικά να κάνουμε μια συζήτηση, επειδή εδώ κατά κάποιο τρόπο είμαστε η Επιτροπή Οικονομικών, ή ένα κομμάτι της Επιτροπής Οικονομικών της Βουλής, αν αυτούς τους αριθμούς, που μας έδειξε το Ελεγκτικό Συνέδριο, που σε 30, 40 χρόνια, δεν θυμάμαι ακριβώς τον αριθμό των ετών, ο πληθυσμός θα είναι 7,5 εκατομμύρια, αν το οικονομικό επιτελείο θεωρεί ότι μπορούμε να αντιμετωπίσουμε το δημογραφικό, χωρίς την ένταξη των μεταναστών. Δηλαδή, όπου έχω πάει εγώ στην Ευρώπη και όποιες χώρες το αντιμετωπίζουν, έχουν μια σοβαρή στρατηγική ένταξης των μεταναστών. Αυτή η συζήτηση, όταν γίνεται Υπουργικό Συμβούλιο, το οικονομικό επιτελείο τουλάχιστον, πιέζει την Κυβέρνηση συνολικά σε αυτό τον τομέα; Γιατί όταν βάζετε τον κ. Πλεύρη, η Κυβέρνηση εννοώ, Υπουργό Μεταναστευτικής Πολιτικής, είναι σαν να λέτε ότι απορρίπτετε αυτήν την επιλογή. Είναι προφανές ότι ο κ. Πλεύρης και με την πολιτική του και με την ιδεολογία του το μόνο, που δεν τον ενδιαφέρει είναι η ένταξη μεταναστών στο εργατικό δυναμικό της Ελλάδας, για να μπορούμε να αντιστρέψουμε όλες αυτές τις προβλέψεις που μας έδειξε ο εκπρόσωπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το οικονομικό επιτελείο έχει και μία υποχρέωση σε αυτό το θέμα, γιατί αν θεωρεί ότι δεν χρειάζεται ένταξη του μεταναστευτικού στην ατζέντα, τότε πρέπει να καταστρώσει ένα σχέδιο πώς θεωρεί ότι, σιγά – σιγά, με μικρά βήματα, με μεσαία βήματα, με μεγάλα βήματα, θα αντιμετωπιστεί το δημογραφικό. Γιατί αν δεν το κάνετε, η κατηγορία εναντίον σας από τις επόμενες γενιές θα είναι ότι το βλέπατε το πρόβλημα και δεν κάνατε τίποτα. Επαναλαμβάνω, καλά τα επιδόματα για τα παιδιά, ακόμα

καλύτερες οι επιδοτήσεις για παιδικούς σταθμούς, για μπορούν να αφήσουν τα παιδιά, αλλά, κατά τη δική μου άποψη ή θα υπάρχει ένταξη των μεταναστών ή απλώς δεν θα λύσουμε το δημογραφικό.

Όπως η Κυβέρνηση ουσιαστικά λέει ότι δεν κάνω τίποτα για την κλιματική αλλαγή, συνεχώς κάνει επενδύσεις με τσιμέντο, που δεν παίρνει υπόψη το περιβαλλοντικό αποτύπωμα, έτσι και το 2023, φαίνεται ότι η κυβέρνηση άρχισε μία στρατηγική, όπου τα κοινωνικά κριτήρια δεν υπάρχουν. Υπάρχει αυτό, που είπα στην προηγούμενη Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, ότι κάνουμε για τους φτωχότερους ό,τι μας επιτρέπει η συγκυρία θεωρώντας δεδομένα τα προνόμια των πλουσίων. Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.»

Βασίλειος Βιλιάρδος, Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ – ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ»

Βουλευτής Β1΄ Βορείου Τομέα Αθηνών

«Θα αναφερθώ σε γενικότερα θέματα, σε μια συνολική εικόνα, όσο προλάβω βέβαια, γιατί είναι τεράστιο το θέμα.

Έχει κατατεθεί, αυτή τη φορά, για το 2023, ένας ακόμη αναξιόπιστος Απολογισμός και Ισολογισμός του κράτους, σε ένα έτος, που έχει αρχίσει πλέον να φαίνεται η ευεργετική επίδραση των πληθωριστικών φόρων για δημοσιονομική μας εικόνα εις βάρος, φυσικά, των πολιτών, καθώς επίσης η πληθωριστικοποίηση των χρεών και η μείωση του δείκτη χρέους, ως προς το πληθωριστικό ΑΕΠ, ενώ, ως προς το πραγματικό ΑΕΠ, αυξήθηκε το χρέος. Το 2023 έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, επειδή ήταν η χρονιά των εκλογών, με το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ σε εξέλιξη, με τα Τέμπη και με τις πλημμύρες, που δεν έχουν δοθεί ακόμη οι αποζημιώσεις, ενώ εκκρεμεί ακόμη και η αποκατάσταση των ζημιών.

Γιατί είναι αναξιόπιστος ο ισολογισμός; Εξαιτίας των χρόνιων ανεπαρκειών, που έχουμε αναφέρει, πολλές φορές, όπως η μη ύπαρξη Μητρώου Παγίων, κάτι που σημειώνει και το Ελεγκτικό Συνέδριο και, μάλιστα, ως θέμα προστασίας της δημόσιας περιουσίας, η μη αποτίμηση των παγίων και των συμμετοχών του δημοσίου, επίσης του Υπερταμείου και των θυγατρικών του, ειδικά της ΕΤΑΔ, η διάσταση μεταξύ του δημοσίου χρέους της Κεντρικής και Γενικής Κυβέρνησης κλπ.. Εάν καταλάβουμε καλά, τα πάγια θα αρχίσουν να καταγράφονται από την 1/1/2027 σταδιακά, ελπίζουμε σε τρέχουσες τιμές.

Οφείλουμε να σημειώσουμε εδώ ότι η μεταρρύθμιση στο δημόσιο λογιστικό έχει καθυστερήσει. Η καταληκτική ημερομηνία είχε μετατεθεί για την 1/1/2025 και, επομένως, δεν είχε εφαρμοστεί, κατά τη σύνταξη του παρόντος Απολογισμού και των οικονομικών καταστάσεων. Εδώ, θα θέλαμε να σας ρωτήσουμε πότε τελικά θα αρχίσει αυτή η διαδικασία.

Επομένως, η σημερινή κατάσταση δεν είναι σε διπλογραφική και διευρυμένη βάση, αλλά σε μια τροποποιημένη ταμειακή για τις οικονομικές καταστάσεις και σε ταμειακή για τον Προϋπολογισμό.

Στην αναξιόπιστία συνέβαλαν, επίσης, τα σημαντικά λάθη και οι ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στις σελίδες 238 έως 243. Ειδικότερα, στα λάθη όσον αφορά τα κρατικά έσοδα, έχουμε την παρατήρηση 8, στη σελίδα 10 της Έκθεσης του Συνεδρίου, όπου αναφέρεται λογιστικό λάθος διόγκωσης των φορολογικών εσόδων, κατά 10 δις. Το ποσό αυτό έχει διορθωθεί, όπως γράφει και ο Υπουργός και διαβεβαίωσε το Ελεγκτικό Συνέδριο, αλλά απορούμε πώς είναι δυνατόν να μην έχει αντιληφθεί κάποιος, μέσα στο Υπουργείο ότι τα έσοδα αυξήθηκαν κατά 10 δις. Μας έκανε τεράστια εντύπωση.

Το επόμενο έχει σχέση με αυτό, που σας ρωτάμε συνεχώς και έχουμε καταθέσει ερωτήσεις, που δεν έχουν απαντηθεί. Δηλαδή, τι σημαίνει χρέος ΟΔΔΗΧ στην Κεντρική Διοίκηση, ύψους 403,86 δις και χρέος κράτους 422,64 δις; Έχουμε καταθέσει ερωτήσεις, αλλά δεν λάβαμε ποτέ απάντηση. Δεν λάβαμε απάντηση ούτε από το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής, το θυμάται ο Πρόεδρος, που μας είπε ότι δεν το γνώριζε καν. Επίσης, τι σημαίνει το να εμφανίζονται οι πρώτοι τόκοι των 96 δις περίπου του δανείου του EFSF, ύψους 12,5 δις στη Γενική Κυβέρνηση, ενώ τα χρεολύσια στην Κεντρική Διοίκηση; Απορούμε, δηλαδή, πώς είναι δυνατόν να καταγράφονται αλλού οι τόκοι και αλλού τα χρεολύσια. Εάν μπορείτε να μας απαντήσετε, θα μας εξυπηρετήσετε πολύ, για μη ρωτάμε, συνεχώς.

Σε σχέση με τις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όσον αφορά τις κρατικές δαπάνες, έχουμε την παρατήρηση 9γ', που αφορά μια διαφορά 53,45 εκατ. στις πληρωμές για εξοπλιστικά, μεταξύ Υπουργείου Οικονομικών και Υπουργείου Αμύνης, όπου το Υπουργείο Οικονομικών στην Έκθεσή του αναφέρει ότι υπάρχουν διαφορές στη συμβασιοποίηση, στη σελίδα 17. Εάν θέλετε, μας το εξηγείτε.

Στην παρατήρηση 12, επίσης, που αφορά επιχορηγήσεις χωρίς μητρώο δικαιούχων, όπου, ενδεχομένως εδώ περιλαμβάνονται ΜΚΟ, ΟΠΕΚΕΠΕ, αποζημιώσεις για πλημμύρες κλπ., είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί, φυσικά, ποιος πληρώνεται, αφού τα ποσά είναι τεράστια, για να υπάρχει μια σαφής εικόνα, ενώ για το θέμα αυτό, εάν καταλάβαμε σωστά, το Υπουργείο Οικονομικών απαντά στη σελίδα 20, ότι θα γίνονταν ενέργειες μηχανογράφησης, αν και μάλλον πρόλαβε η ευρωπαϊκή εισαγγελία. Πάντως, θα θέλαμε να μας απαντήσετε πότε θα γίνουν αυτές οι ενέργειες μηχανογράφησης.

Επόμενη παρατήρηση 13, σύμφωνα με την οποία έχουν ανοιχθεί αδιαφανείς λογαριασμοί λογιστικής, που αφορούν έσοδα και έξοδα, το συζητήσαμε προηγουμένως, ενώ είναι εκτός της πληροφόρησης του Κοινοβουλίου και των πολιτών. Πρόκειται, λοιπόν, για αδιαφανείς λογαριασμούς, που, όμως, χρησιμοποιούνται, για να διαμορφώνονται τα διαθέσιμα του κράτους. Ισχύει ή δεν ισχύει; Εάν ισχύει, τότε αφαιρούνται από το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης, για να καταλήξουμε στο πολύ χαμηλότερο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης, που εμείς τουλάχιστον ερευνούμε από καιρό, χωρίς να μπορέσουμε να έχουμε βρει, μέχρι σήμερα, τίποτα. Θα πρέπει, πάντως, να εξεταστεί, σε σχέση με τα αδιάθετα υπόλοιπα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, όπως, επίσης, του Ταμείου Ανασυγκρότησης επιπλέον με τα Repos. Ειδικά, όσον αφορά τα Repos, θα θέλαμε να ρωτήσουμε πού οφείλεται αυτή η εκτόξευση, το 2023, εάν θυμάμαι καλά, πάνω από 1,3 τρις. Την ίδια απορία είχε και το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Για το θέμα του λογαριασμού, εάν καταλάβαμε σωστά, το Υπουργείο Οικονομικών στην Έκθεσή του απαντάει ότι δεν είναι τόσο εκτεταμένο και ότι θα γίνονταν ξανά ενέργειες μηχανογράφησης στα πλαίσια του GovERP, στη σελίδα 21. Οπότε, μπορεί να σκεφτεί κανείς ότι θέλει, όπως ότι πρόκειται για μία ακόμη χτυπητή ανεπάρκεια του κράτους, την ίδια στιγμή, που αυξάνεται η ψηφιακή γραφειοκρατία, για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Τέλος, σε αυτό το σημείο, όπως σημειώσαμε και πέρυσι, χωρίς να υπάρξει καμία αλλαγή, η συζήτηση με το Ελεγκτικό Συνέδριο γίνεται καθυστερημένα, παρά το ότι όλα αυτά είχαν κατατεθεί, πριν ένα χρόνο, στερώντας μας τη δυνατότητα ενός έγκαιρου σχολιασμού όλων αυτών των ανεπαρκειών και αποτίμησης των επιδόσεων της Κυβέρνησης, που θα μπορούσαν να είχαν άμεση εφαρμογή, στη διαχείριση της επόμενης χρήσης και στη διόρθωση τυχόν λαθών.

Εδώ, θα θέλαμε να ρωτήσουμε, γιατί επιμένετε στο να εξετάζεται ο Απολογισμός ένα χρόνο μετά, παρά το ότι έχει κατατεθεί από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Λίγα πράγματα για το θέμα του Απολογισμού σε ταμειακή βάση. Εδώ, θέλαμε να ρωτήσουμε για το Ταμείο Ανάκαμψης, που συνεχίστηκε η χαμηλή απορροφητικότητα και το 2023, όπως το 2022 και το '24 βέβαια, αφού εισπράχθηκαν 3,6 δις και έμειναν αδιάθετα 1,5 δις. Σύμφωνα με τον πίνακα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, υπολογίζονται αυτά, που παραμένουν αδιάθετα στα ταμειακά διαθέσιμα του δημοσίου ή που ακριβώς υπολογίζονται;

Μία αναφορά στις μεταβιβάσεις, οι οποίες ανήλθαν σε 41,2 δις, χαμηλότερες από τα 42,6 δις, που προϋπολογίστηκαν, ενώ σ' αυτές περιλαμβάνονται προς ΟΚΑ, νοσοκομεία και άλλα νομικά πρόσωπα ύψους 31 δις συνολικά. Προσπαθήσαμε να καταλάβουμε και ρωτάμε επίσης συνεχώς ποιοι φορείς έχουν διαθέσιμα και δανείζουν το κράτος, όταν το ίδιο το κράτος τους επιδοτεί, χωρίς να τα έχουμε καταφέρει ακόμη.

Κατά το Ελεγκτικό Συνέδριο, πάντως, δεν υπάρχει διαδικασία για απολογιστικό έλεγχο της χρήσης των ποσών αυτών από τους φορείς, κάτι, που έτσι όπως γράφτηκε, μας φάνηκε περίεργο. Μπορείτε να μας το εξηγήσετε.

Παρεμπιπτόντως, εδώ δόθηκαν κάποια ποσά, που δεν γνωρίζουμε πώς ακριβώς, για αγορές εμβολίων, ενώ περιλαμβάνονται στο λογαριασμό αγορών σε (24, συνολικού ύψους 803,2 εκατομμυρίων και πέρσι δόθηκαν 320,84 εκατομμύρια.

Συνεχίζεται, αλήθεια, η αγορά και η καταστροφή των εμβολίων αυτών, λόγω του «Pfizergate»; Σε τι ποσό και μέχρι πότε θα συνεχίζεται, εάν συνεχίζεται;

Έχουν βεβαιωθεί δε πρόστιμα για μη εμβολιασμό 31,3 εκατομμυρίων, ενώ εισπράχθηκαν 7,7 εκατομμύρια. Ο κύριος Γεωργιάδης είχε πει ότι τα διέγραψε σε όσους τα όφειλαν, ενώ η απορία μας είναι εδώ, γιατί δεν τα επέστρεψε στους υπόλοιπους, που πλήρωσαν; Όποιοι πληρώνουν, δηλαδή, τι είναι; Τα κορόιδα;

Θα κλείσουμε με τον Ισολογισμό, όπου η πρώτη μας παρατήρηση, όπως κάθε χρόνο, είναι η αρνητική καθαρή θέση των πολιτών, η οποία διαμορφώθηκε στα -362 δις, το '23, από -354 δις, το '22 και -217 δις το 2008, ανεβαίνει, δηλαδή, συνεχώς η αρνητική καθαρή θέση.

Πρόκειται, λοιπόν, για μία σταθερά αρνητική πορεία, αν και δεν πιστεύουμε ότι θα σταματήσει κάποια στιγμή, όταν καταγραφούν τα Πάγια. Αυτό και μόνο, πάντως, αρκεί για να μην εγκρίνουμε ούτε τον Απολογισμό, για τους λόγους, που θα αναφέρουμε και αύριο, ούτε τον Ισολογισμό, προφανώς, ούτε τον Ισολογισμό, ενώ μας στενοχωρεί το ότι συμβαίνει κάτι τέτοιο σε μια πάμπλουτη χώρα. Πραγματικά, το πιστεύουμε, όπως η Ελλάδα, με τεράστιες δυνατότητες ανάπτυξης και ευημερίας των πολιτών της, εάν εφαρμοστεί μια σωστή οικονομική πολιτική.

Εκτός, βέβαια, από την αρνητική καθαρή θέση των πολιτών, η χώρα μας συνεχίζει να έχει θηριώδη εμπορικά ελλείμματα και ελλείμματα τρεχουσών συναλλαγών, με αποτέλεσμα να αυξάνεται, συνεχώς, το εξωτερικό της χρέος, το δημόσιο και ιδιωτικό δηλαδή, στο εξωτερικό. Στο πρώτο εξάμηνο του 2025, στα 582,9 δισεκατομμύρια. Κάποια στιγμή η Κυβέρνηση πρέπει να ενδιαφερθεί, γιατί είναι το μεγαλύτερο ίσως πρόβλημα της οικονομίας μας αυτό το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Η υπερφορολόγηση, η ακρίβεια και η ψηφιακή γραφειοκρατία έχουν, ως αποτέλεσμα, να ευημερεί ένα ελάχιστο ποσοστό των πολιτών και να ασφυκτούν κυριολεκτικά οι υπόλοιποι. Κάτι που αναφέρει επίσης το Ελεγκτικό Συνέδριο, δεν το λέμε μόνο εμείς, στη σελίδα 7 των συμπερασμάτων του, αλλά όπως τονίζει, δεν δίνετε μεγάλη

σημασία στις επισημάνσεις του. Τι εννοεί, ακριβώς; Δεν δίνετε καμία σημασία στις επισημάνσεις, που σας κάνει;

Ειδικά όσον αφορά τις οικονομικές καταστάσεις, υπάρχουν θέματα και σημαντικές ασάφειες σε κάποιες εγγραφές, όπως τις απαιτήσεις από φόρους, το χρέος, τα πάγια περιουσιακά στοιχεία και στις συμμετοχές, ενώ το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει κάνει πολύ περισσότερες παρατηρήσεις, όσον αφορά την αξιοπιστία των στοιχείων, οπότε, λογικά, δεν μπορούμε να τα ψηφίσουμε.

Ευχαριστώ πολύ.»

Ανδρέας Βορούλλας, Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ “ΝΙΚΗ”»

Βουλευτής Β2΄ Δυτικού Τομέα Αθηνών

«Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Κύριε Υφυπουργέ, κύριοι συνάδελφοι, θα αναφερθώ σε μια σειρά από ευρήματα στην Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Το πρώτο και θεμελιώδες εύρημα είναι η «μη καταγραφή και αποτίμηση της ακίνητης περιουσίας του δημοσίου». Το Ελεγκτικό Συνέδριο αναφέρει ρητά ότι «η απουσία ολοκληρωμένης καταγραφής και αποτίμησης της ακίνητης περιουσίας καθιστά αδύνατη την πλήρη απεικόνιση της χρηματο-οικονομικής θέσης της κεντρικής διοίκησης». Με απλά λόγια, το κράτος δεν γνωρίζει, με ακρίβεια, τι κατέχει. Χιλιάδες ακίνητα, οικόπεδα, υποδομές, δημόσιες εκτάσεις παραμένουν εκτός λογιστικών βιβλίων, δεν έχουν αποτιμηθεί, δεν έχουν ενταχθεί στο μητρώο παγίων, δεν υπολογίζονται στην καθαρή θέση του δημοσίου.

Το δεύτερο κρίσιμο εύρημα αφορά τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις και τις προβλέψεις. Το Ελεγκτικό Συνέδριο επισημαίνει ότι η καταγραφή των ενδεχόμενων υποχρεώσεων παραμένει ελλιπής. Δεν έχουν αποτυπωθεί πλήρως οι πιθανές επιβαρύνσεις από δικαστικές αποφάσεις, κρατικές εγγυήσεις, δεσμεύσεις δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών. Με άλλα λόγια, το κράτος οφείλει περισσότερα από όσα εμφανίζει και οι πραγματικές του υποχρεώσεις είναι μεγαλύτερες από τις δηλωμένες. Αυτό σημαίνει ότι η εικόνα των δημοσίων οικονομικών, είναι μερική, όχι πλήρης. Υπάρχουν υποχρεώσεις, που μετατίθενται, στο μέλλον, που δεν απεικονίζονται στον Ισολογισμό και που, όταν ωριμάσουν, θα επιβαρύνουν τα δημόσια οικονομικά.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν το λέει απλώς, το προειδοποιεί: Αυτές οι παραλείψεις ενδέχεται να επηρεάσουν τη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών και είναι ένας κίνδυνος υπαρκτός, ένας κίνδυνος διαρκής, που απαιτεί σοβαρότητα και άμεση αντιμετώπιση.

Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση των τραπεζών. Πρόκειται για μία ρύθμιση, που θεσπίστηκε, την περίοδο της κρίσης και επιτρέπει στις τράπεζες να μετατρέπουν τις φορολογικές ζημίες τους σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση, έναντι του ελληνικού δημοσίου, εφόσον συντρέξουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο επισημαίνει ότι το καθεστώς αυτό δημιουργεί δυνητική υποχρέωση του δημοσίου, καθώς μπορεί να οδηγήσει σε έμμεση κεφαλαιακή ενίσχυση του τραπεζικού συστήματος με δημόσιο χρήμα.

Η Έκθεση αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «η ύπαρξη της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης συνιστά πηγή δημοσιονομικού κινδύνου, εφόσον ενεργοποιηθούν οι όροι μετατροπής της, σε οριστική απαίτηση έναντι του δημοσίου». Πράγματι, σήμερα το ύψος

αυτών των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων υπερβαίνει τα 14 δισεκατομμύρια, ποσό, που αντιστοιχεί σε πάνω από το 60% των ιδίων κεφαλαίων του τραπεζικού συστήματος. Αυτό σημαίνει ότι ένα σημαντικό τμήμα των κεφαλαίων των τραπεζών στηρίζεται, όχι σε ιδιωτικούς πόρους, αλλά σε προσδοκίες μελλοντικής φορολογικής απαλλαγής, που έχει εγγυηθεί το δημόσιο.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο προειδοποιεί ότι εάν οι τράπεζες υποστούν ζημιές στο μέλλον, η μετατροπή αυτών των απαιτήσεων θα επιβαρύνει άμεσα τον Κρατικό Προϋπολογισμό και εν τέλει τους φορολογούμενους πολίτες. Πρόκειται, επομένως, για έναν σιωπηλό μηχανισμό κρατικής εγγύησης, που δεν αποτυπώνεται ρητά στον Ισολογισμό του κράτους, αλλά μπορεί να μετατραπεί σε πραγματική υποχρέωση.

Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι και η αναφορά του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο πρόγραμμα κρατικών εγγυήσεων των τραπεζών, τον γνωστό «ΗΡΑΚΛΗ». Πρόκειται για το σχήμα, μέσω του οποίου το Ελληνικό Δημόσιο εγγυήθηκε τιτλοποιήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων, συνολικού ύψους άνω των 16,8 δις ευρώ, προκειμένου να στηρίξει τη μείωση των κόκκινων δανείων στο τραπεζικό σύστημα.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο, στην Έκθεση Δημοσιονομικής Βιωσιμότητας, είναι κατηγορηματικό: Η ύπαρξη αυτών των εγγυήσεων συνιστά πηγή δυνητικού δημοσιονομικού κινδύνου, καθώς αν οι τιτλοποιήσεις δεν αποδώσουν, οι εγγυήσεις του δημοσίου, μπορεί να ενεργοποιηθούν και να επιβαρύνουν τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Με απλά λόγια, το κράτος έχει αναλάβει μια σιωπηλή υποχρέωση, η οποία δεν αποτυπώνεται ρητά στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, αλλά μπορεί να μετατραπεί σε πραγματικό βάρος.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο προειδοποιεί ότι μια τέτοια εξέλιξη θα επηρέαζε δυσμενώς τη δημοσιονομική ισορροπία και θα υπονόμει τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Πρόκειται για ένα ακόμη παράδειγμα πολιτικής, που μεταθέτει τον κίνδυνο, από το ιδιωτικό στο δημόσιο και από τις τράπεζες στους πολίτες.

Και ερχόμαστε στην πιο χαρακτηριστική περίπτωση, που αποτυπώνει το πώς η χώρα μας αντιμετωπίζει τη δημόσια περιουσία, το πώς παραβιάζει συμβάσεις μίσθωσης, οριστικές δικαστικές αποφάσεις και τις αρχές του λογιστικού πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης. Είναι η υπόθεση της εταιρείας «ΑΤΤΙΚΟΣ ΗΛΙΟΣ Α.Ε.», που διαρκεί πάνω από δύο δεκαετίες και έχει μετατραπεί σε ένα δημοσιονομικό ρίσκο τεραστίων διαστάσεων, που σήμερα ξεπερνά τα 800 εκατομμύρια ευρώ, σύμφωνα με τις επισημάνσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Οι προσφυγές του Ομίλου Μαντωνανάκη στη δικαιοσύνη, οδήγησαν μια σειρά διαιτητικών αποφάσεων, που εκδόθηκαν το 2019 και το 2020 δικαίωσαν τον επενδυτή και επιδίκασε εις βάρος της ΕΤΑΔ Α.Ε. ποσό 573 εκ. ευρώ, το οποίο, με τους τόκους υπερημερίας υπερβαίνει πλέον τα 800 εκατομμύρια.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο στην Έκθεσή του για τον Απολογισμό του Κράτους οικονομικού έτους 2023 καταγράφει ρητά το ζήτημα αυτό, τονίζοντας ότι πρόκειται για ενδεχόμενη υποχρέωση εξαιρετικά υψηλής δημοσιονομικής σημασίας, η οποία δεν έχει αναγνωριστεί στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της κεντρικής διοίκησης. Η σημασία της παρατήρησης αυτής είναι τεράστια. Μιλάμε για μια υπόθεση, που δεν είναι μια απλώς νομική ή εμπορική. Είναι βαθιά θεσμική και ευρωπαϊκή, καθώς η μη εφαρμογή τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων συνιστά ευθεία προσβολή του κράτους δικαίου.

Το τρίτο εύρημα αφορά την ατελή εφαρμογή της δεδουλευμένης βάσης. Από το 2019, το κράτος υποχρεούται να τηρεί τις χρηματοοικονομικές του καταστάσεις, με βάση το Λογιστικό Πλαίσιο της Γενικής Κυβέρνησης. Όμως, το Ελεγκτικό Συνέδριο διαπιστώνει ότι η

εφαρμογή αυτής της βάσης είναι ανεπαρκής. Το Μητρώο Δημοσιονομικών Δεσμεύσεων δεν λειτουργεί πλήρως και οι υποχρεώσεις καταχωρίζονται, με καθυστέρηση, οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις σχηματίζονται, αποσπασματικά, έτσι, οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις του κράτους δεν δείχνουν πότε πραγματικά δημιουργείται μια υποχρέωση, αλλά μόνο πότε αυτή πληρώνεται. Το αποτέλεσμα είναι μια εικόνα, που απέχει από την πραγματικότητα και όταν η ίδια η βάση των λογαριασμών είναι ασταθής, κανείς δεν μπορεί να εγγυηθεί την ακρίβεια των συμπερασμάτων.

Το τέταρτο εύρημα είναι ίσως το πιο ανησυχητικό. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, στην Έκθεση Δημοσιονομικής Βιωσιμότητας, αναφέρει ότι το δημόσιο χρέος της Κεντρικής Διοίκησης, το 2023, ανήλθε στα 356 δισεκατομμύρια ευρώ, ποσοστό περίπου 162 % του ΑΕΠ και τονίζει ότι η μείωση του λόγου χρέους προς ΑΕΠ δεν συνεπάγεται μείωση του δημοσιονομικού κινδύνου. Δηλαδή, πίσω από τα ποσοστά ο κίνδυνος παραμένει αμετάβλητος.

Η βιωσιμότητα του χρέους, σύμφωνα με το Ελεγκτικό Συνέδριο, εξαρτάται από εξωγενείς παράγοντες: από τα επιτόκια, από τον πληθωρισμό, από τη διατήρηση πρωτογενών πλεονασμάτων. Η χώρα, με άλλα λόγια, παραμένει εκτεθειμένη και επιπλέον, το δικαστήριο σημειώνει ότι η διαχείριση του χρέους δεν συνοδεύεται από πλήρη ανάλυση κινδύνου, ούτε έχουν ενσωματωθεί οι επιπτώσεις της αύξησης των επιτοκίων.

Αυτό σημαίνει ότι το πραγματικό κόστος εξυπηρέτησης του χρέους, στα επόμενα χρόνια, είναι ασαφές.

Και σαν να μην έφταναν αυτά, το Ελεγκτικό Συνέδριο καταγράφει επιπλέον κινδύνους από δικαστικές αποφάσεις, από κρατικές εγγυήσεις υπέρ ΔΕΚΟ και οργανισμών, που μπορεί να επιβαρύνουν μελλοντικά τον Προϋπολογισμό. Κανείς δεν γνωρίζει επακριβώς, ποιο είναι το ύψος αυτών των ενδεχόμενων υποχρεώσεων, κανείς δεν μπορεί να πει, με βεβαιότητα, αν το δημόσιο έχει τα απαραίτητα αποθεματικά, για να τις καλύψει.

Όλα αυτά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συνθέτουν μία εικόνα, που δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητη, όταν το Ελεγκτικό Συνέδριο, με την αυστηρότητα και τη θεσμική του ανεξαρτησία, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις του κράτους δεν παρέχουν πλήρη και αξιόπιστη εικόνα της οικονομικής του θέσης, τότε η Βουλή δεν μπορεί να κλείσει τα μάτια.

Για την ψηφοφορία θα επιφυλαχθώ για αύριο.

Ευχαριστώ πολύ.»

Αλέξανδρος Καζαμίας, Ειδικός Αγορητής της Κ.Ο. «ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ-ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ»

Βουλευτής Επικρατείας

«Κύριε Πρόεδρε, μιλώντας για τον Απολογισμό του Οικονομικού έτους 2023, θα ήθελα καταρχήν να υπενθυμίσω ότι ο Προϋπολογισμός του έτους εκείνου ήταν ο πρώτος, που εκπονήθηκε, μετά τη λήξη της πανδημίας του κορονοϊού και τον τερματισμό των περιοριστικών μέτρων, των Lockdowns, που αυτή προκάλεσε, κατά την τριετία 2020-2022.

Ως εκ τούτου, το έτος 2023, σήμανε την επιστροφή, για πρώτη φορά, μετά την πανδημία στην πολιτική της διαρκούς λιτότητας και των πρωτογενών πλεονασμάτων, που η χώρα διατηρεί από την εποχή των Μνημονίων, και η οποία είχε ανασταλεί από την

Ευρωπαϊκή Ένωση, την τριετία 2020-2022 με την ενεργοποίηση της λεγόμενης «Ρήτρας Διαφυγής».

Με άλλα λόγια, ο Προϋπολογισμός του 2023, δεν ήταν πλέον ελλειμματικός ούτε ισοσκελισμένος, διότι η «Ρήτρα Διαφυγής» από τη Μνημονιακή Πολιτική για τα πρωτογενή πλεονάσματα απενεργοποιήθηκε, και αυτό επανέφερε την οικονομία, στην παλιά τροχιά της αέναης λιτότητας. Κατά συνέπεια, τα έσοδα του Προϋπολογισμού από φόρους, όπως δείχνει και ο Απολογισμός, άρχισαν να αυξάνονται σημαντικά, ενώ οι δαπάνες, ιδίως προς το κοινωνικό κράτος, συγκρατήθηκαν, και οι ρυθμοί ανάπτυξης μειώθηκαν σημαντικά από το 8,4 για το 2021 και 5,6 για το 2022, που ήταν (Bounce back growth), δηλαδή, ήταν ανάπτυξη εξ αναπηδήσεως, μετά την ύφεση του 2020, στο 2,3% που είναι και ο μέσος όρος περίπου της ανάπτυξης, που έχουμε τα τελευταία τρία χρόνια, χαμηλότερος, ωστόσο, λόγω της επιστροφής της λιτότητας.

Υπό την έννοια αυτή, ο Προϋπολογισμός του Κράτους για το 2023, υπήρξε περιοριστικός, και ήταν ο πρώτος, που προβλεπόταν να παρουσιάσει σαφές πλεόνασμα, δηλαδή, τα έσοδα του κράτους από φόρους να είναι μεγαλύτερα από όσα δαπανά το κράτος προς τους πολίτες, με τη μορφή δαπανών. Και αυτή είναι και η πολιτική, που η Τρόικα επέβαλε με τα Πρωτογενή Πλεονάσματα, από την αρχή του Τρίτου Μνημονίου το 2015 διεκόπη την τριετία του κορονοϊού και επανήλθαμε σε αυτήν, σταδιακά, από το 2023, με πρώτο Προϋπολογισμό εκείνον του 2023.

Υπενθυμίζω ότι η πολιτική των υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων της τάξης του 2,4% του ΑΕΠ για το 2024 και 3,6%, πλέον για το 2025 συνεχίζεται μέχρι σήμερα και σύμφωνα με το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό-Δομικό Πρόγραμμα που κατατέθηκε πέρσι, η πρόβλεψη είναι ότι θα συνεχιστεί η ίδια αυτή η πολιτική των υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων και της λιτότητας για, τουλάχιστον, τα επόμενα 3 χρόνια.

Τώρα, ο Απολογισμός του 2023 - όπως δείχνει το Ελεγκτικό Συνέδριο - παρουσιάζει μια εικόνα, κατά την οποία τα εισπραχθέντα έσοδα, κυρίως, από φόρους, ξεπέρασαν τις προβλέψεις, οι οποίες ήταν ήδη φιλόδοξες. Ξεπέρασαν αυτές τις προβλέψεις κατά 3 δις €, δηλαδή, κατά 4,7% του στόχου. Αυτή είναι μια σημαντική απόκλιση και οφείλεται η υπέρβαση αυτή -σύμφωνα με όσα λέει και το Ελεγκτικό Συνέδριο- στις εισπράξεις από φόρους, κυρίως, αλλά και από τον Πληθωρισμό, ο οποίος μεγεθύνει την Ελληνική Οικονομία, καθώς και από άλλους παράγοντες, όπως είναι και η περιορισμένη, αλλά υπαρκτή ανάπτυξη, καθώς και η τεχνολογία που χρησιμοποιείται για την καλύτερη εισπραξιμότητα των φόρων.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες -και υπάρχουν κι άλλοι παράγοντες- συνέβαλαν στο να υπάρξει υπέρβαση του στόχου κατά σημαντικό βαθμό. Αυτό, βεβαίως, δεν είναι καλό. Είναι βλαβερό, διότι, τελικά, προδίδει μία επιθετική φοροεισπρακτική πολιτική από την πλευρά της Κυβέρνησης, η οποία όχι μόνο αυξάνει σημαντικά τον επίσημο στόχο για την εισπραξη φόρων, αλλά στην εφαρμογή του Προϋπολογισμού -στην πράξη- τον ξεπερνάει, κιόλας! Εδώ φαίνεται ότι ξεπεράστηκε για το 2023 κατά πολύ μεγάλο βαθμό, κατά περίπου 4,7%.

Επίσης, η εικόνα που δείχνει και ο Απολογισμός του Ελεγκτικού Συνεδρίου για το έτος 2023 είναι ότι δε συνέβη το αντίστοιχο με τις δαπάνες. Δηλαδή, θα καταλαβαίναμε αν υπάρχει μία απόκλιση στο να εισπράττονται περισσότερα έσοδα και φόροι, να υπάρχει, έστω, από αδυναμία πρόβλεψης και μία απόκλιση στο να δαπανώνται περισσότερα χρήματα, δηλαδή, να επιστρέφουν αυτά τα χρήματα στους πολίτες με τη μορφή δαπανών. Αυτό όμως δε συνέβη. Συνέβη το, ακριβώς, αντίθετο.

Δηλαδή, είναι ήδη περιοριστικός ο Προϋπολογισμός, που σημαίνει ότι οι εισπράξεις του, τα έσοδά του είναι πάνω από τις δαπάνες, γιατί υπάρχει πρωτογενές πλεόνασμα ως στόχος. Αλλά αυτός ξεπερνιέται στην εφαρμογή κατά σημαντικό βαθμό κι έτσι έχουμε συρρίκνωση στις δαπάνες -σύμφωνα με όσα λέει το Ελεγκτικό Συνέδριο- κατά 1,5% του προβλεπόμενου Προϋπολογισμού. Δηλαδή, οι κατημένοι οι πολίτες την έχουν και από τις 2 μεριές: και φορολογούνται περισσότερο από τον ετήσιο στόχο, και επωφελούνται από δαπάνες λιγότερο από τους περιορισμένους στόχους δαπανών. Είναι σημαντικό αυτό, γιατί η εφαρμογή του Προϋπολογισμού αποκαλύπτει και τις βαθύτερες προθέσεις της Κυβέρνησης.

Στο λίγο χρόνο που διαθέτω, κ. Πρόεδρε, θα ήθελα να τονίσω ότι τη χρονιά εκείνη είχαμε μία εξαίρεση, όσον αφορά στις δαπάνες, και ήταν το Υπουργείο Κλιματικής Αλλαγής. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι είχαμε τις τεράστιες καταστροφές του «Daniel» και του «Elias» και εκεί υπήρξε υπέρβαση στις δαπάνες, όμως, όχι για ιδιαίτερα καλό λόγο και θυμόμαστε όλοι τις δυσμενείς και τραγικές συνθήκες που περιέβαλαν εκείνες τις καταστροφές και το γεγονός ότι ακόμη υπάρχουν αγρότες και άνθρωποι στη Θεσσαλία, οι οποίοι δεν έχουν αποκατασταθεί και ούτε έχουν λάβει τις αποζημιώσεις που δικαιούνται.

Ένα ανησυχητικό στοιχείο στον Απολογισμό είναι το γεγονός ότι οι «Ειδικοί λογαριασμοί», τους οποίους το Ελεγκτικό Συνέδριο προσδιορίζει -και πολύ σωστά- ως «λογαριασμούς οι οποίοι δεν εγκρίνονται από τη Βουλή» (και λέει ότι με παρότρυνση του ΟΟΣΑ ήδη από το 2008 προτείνεται η κατάργησή τους), η Ελληνική Κυβέρνηση συνεχίζει να τους έχει. Το ύψος αυτών των ειδικών λογαριασμών -σύμφωνα με το Ελεγκτικό Συνέδριο- είναι 7,7 δισ.. Είναι πολύ μεγάλο. Ισοδυναμεί με όλον τον προϋπολογισμό της Εθνικής Άμυνας για τη χρονιά εκείνη.

Πρόκειται, με άλλα λόγια για ένα μεγάλο ποσό του Προϋπολογισμού το οποίο δεν ελέγχεται από τη Βουλή. Θα κλείσω επιγραμματικά λέγοντας ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο παρατηρεί ότι δεν έχει υπάρξει ιδιαίτερη πρόοδος στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στον Προϋπολογισμό, και είναι κάτι που μας ενδιαφέρει, όπως επίσης και στην ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στον Προϋπολογισμό. Αλλά τονίζει ότι το παρακολουθεί και ότι γίνονται κάποια βήματα, για να είμαστε δίκαιοι.

Για τη δημόσια περιουσία, λέει ότι παρατηρούνται υστερήσεις στην επίτευξη των στόχων και ότι η επίτευξη των στόχων αυτών «δεν καταγράφει καμία ενέργεια», παρά το γεγονός ότι η αξιοποίηση τέτοιων ακινήτων όπως αυτά που διαθέτει το δημόσιο, θα μπορούσε να αποφέρει σημαντικά έσοδα στο Δημόσιο.

Για το χρέος επιφυλάσσομαι να μιλήσω περισσότερο στην Ολομέλεια.

Σε κάθε περίπτωση τη χρονιά εκείνη συνέχιζε να είναι πάρα πολύ υψηλό, στο 180% του ΑΕΠ.

Θα κλείσω λέγοντας ότι οι Απολογισμοί του κράτους θα πρέπει πλέον να μας έρχονται σε πιο κοντινά χρονικά διαστήματα σε σχέση με το έτος το οποίο συζητούμε. Δεν έχει νόημα να συζητούμε το έτος 2023 στο τέλος του 2025, τη στιγμή που το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο είναι σε θέση, με τα στοιχεία αυτά που είναι υπαρκτά να κάνει Απολογισμό για το 2024. Επομένως, υπογραμμίζουμε, για άλλη μια χρονιά, ότι ο Απολογισμός θα πρέπει να έρχεται για τον προηγούμενο χρόνο και όχι για το προηγούμενο.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.»